

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Je pohvala tako draga? (2. stran)

IZ VSEBINE

Koliko velja dinar? (3. stran)

Očka, vrni se z de'a zdrav! (4. stran)

Rekonstrukcija na Črnem Kalu (7. stran)

Organizacijske pomanjkljivosti, ki jih ugotavljamo ob zaključnem računu

S prizadevnim delom smo sklenili bilanco za leto 1966. Ta naloga je terjala angažiranje vseh služb v podjetju in še poseben napor vsega knjigovodskega kadra. Gre res za obsežno in izredno delo, ki povzroča težave predvsem tam, kjer na sam zaključni račun niso dovolj pazili že med letom, namreč na to, kaj se bo v njem pokazalo. Zato je prav, če ob tej priložnosti spregovorimo nekaj o tej problematiki.

Če bilanca predstavlja seštevek uspehov, ki smo jih dosegli v določenem časovnem razdobju, pri tem ne smemo pozabiti, da hkrati seštejemo tudi neuspehe, ki so značilni za to časovno razdobje. Gre predvsem za to, da na podlagi izkušenj storimo ustrezne ukrepe, da bi bila bilanca v prihodnje boljša.

Poudarek je predvsem na poročilih in analizah, ki jih dajemo ob periodičnih obračunih, kjer pokažemo na pomanjkljivosti in napake predvsem zato, da bi do naslednjega obračuna izboljšali poslovanje. Žal največkrat dobra poročila in zelo dobre analize poslovanja, ki jih taka poročila vsebujejo, ostane-

Opatija, velika zmaga delovnega kolektiva ljubljanske enote

Ob zaključku redakcije smo zvedeli, da so naši graditelji kljub izrednim težavam pri temeljenju v 70 dneh in 12 dni pred rokom zgradili do III. faze velik 8-etažni hotel v Opatiji.

Kaj več o gradnji bomo poročali v prihodnji številki.

K veliki delovni zmagi graditeljem iskreno čestitamo.

jo le na papirju, to je, da njih opozoril sploh ne upoštevamo. Napake vidimo, sprejmemo celo določene sklepe in mislimo, da je s tem vse končano. Manjkajo torej konkretne organizacijske odločitve, da bi dosegli ustrezne spremembe in dopolnitve, na primer v organizaciji dela posameznih sektorjev in služb, da bi obrnili voz iz starih kolesnic, oziroma, da bi ustvarili pogoje za boljše poslovanje.

Vse to se jasno nanaša tudi na organizacijo gospodarsko finančne službe, pri čemer pa seveda ne smemo pozabiti tudi na druge službe, od katerih je veliko odvisno, saj ugotovimo dosti slabosti v poslovanju prav pri izdelavi zaključnega računa.

Prav te ugotovitve je potrebno uporabiti med letom, da ob izdelavi naslednjega zaključnega računa ne bi ponavljali istih napak in naleteli na iste probleme.

Kljub temu, da ugotavljamo, da je zaključni račun izredno delo, lahko Nadaljevanje na 2. strani

Za demokracijo se ne sme nihče skrivati

Po opravljenih letnih konferencah osnovnih organizacij Zveze komunistov

Letne konference osnovnih organizacij našega podjetja so za nami. Na vseh konferencah so analizirali dosežanje delo, se pogovarjali o gospodarjenju in delitvi dohodka, predvsem pa o delu in nalogah komunistov ob reorganizaciji Zveze komunistov.

Ceprav še dokaj nejasno, prve izkušnje že kažejo, da komunisti Gradisa počasi prehajajo iz okvira ozke osnovne organizacije in prenašajo težišča svojega idejno političnega dela v samoupravne organe in delovne enote. Ta aktivnost se je posebno pokazala pri volitvah novih članov delavskega sveta in volitvah v skupščinske organe. Povsod so bil prav komunisti glavni nosilci akcije in prevzeli poveljavno vlogo pri izbiri kandidatov, toda ne za zaprtimi vrati, kot je bila to včasih navada, temveč javno na sestankih, kjer so volivci sami predlagali svoje najboljše sodelavce.

Spremenila se je vloga javnega delovanja, saj našim sestankom prisostvujejo tudi že nekomunisti (npr. letna konferenca v Mariboru itd.). Pri takem delu pa se upoštevajo mnenja in predlogi vseh članov kolektiva, pa tudi nekomunisti so sproti obveščeni o vsem.

Reorganizacija Zveze komunistov torej ne pomeni, da bi vsak delal, kar hoče in kakor hoče, temveč se vsi podrejamo skupnim ciljem podjetja in celotne družbe glede vsega, kar se dogaja v enoti ali v podjetju. Zato postaja obveščanje v ko-

lektivu vse bolj resnično, objektivno in vsestransko.

Pri tem so pa naši komunisti sprejeli vodilno vlogo pri uveljavljanju naprednih načel in sprejemanju takšnih sklepov, ki bodo koristni za nas vse. Skoraj v vseh enotah se komunisti že javno borijo in razpravljajo o tekočih problemih.

S takim načinom dela pa tudi organizacije Zveze komunistov pridobivajo na svoji politični kvalifikaciji in se uče javno reševati še tako težke politične probleme. Javnost partijskega življenja povečuje demokratičnost, istočasno pa povečuje odgovornost komunistov za skupno delo.

Povsod pa seveda ni tako. V nekaterih osnovnih organizacijah našega podjetja še vedno pričakujejo neko pomoč od zgoraj, čeprav je danes že popolnoma jasno, da se je »linija« partije spremenila, in sicer od spodaj navzgor in ne obratno. Obratna linija namreč izhaja iz mišljenja, da je reorganizacija administrativen dekret in ne proces menjanja oblik in dela v Zvezi komunistov.

Na splošno pa lahko iz letnih poročil in zapisnikov ugotavljamo, da

se temeljna idejno-politična stališča med seboj dosti ne razlikujejo ter da so vsa usmerjena na delitev po delu, na nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v podjetju, na večjo skupno disciplino in na politiko enakopravnosti vseh članov kolektiva. Tako so v podjetju že storjeni prvi koraki v smeri prilagajanja nove vloge Zveze komunistov sodobnim razmeram v življenju in delu našega kolektiva.

Lojze Cepuš

Ne kazen, ne krivica!

Današnje razmere na tržišču nas silijo, da se vedno bolj razširjamo na področja, kjer je delo. Radij območja enote se večja, zato je potrebno vedno več ljudi premestiti iz enega delovnega mesta na drugo, ali iz enega kraja v drugega. Ob takšnih nujno potrebnih premestitvah pa nekateri delavci smatrajo, da je to neke vrste krivica in da so pri vsakem takem ukrepu prizadeži.

Res se pri vsaki premestitvi, predvsem če je potrebno iti na oddaljenejša gradbišča, pojavi pri delavcu vrsta vprašanj in bojazen. Kakšno bo moje novo delovno mesto, kakšen bo osebni dohodek, ali bom zmogel zahteve na novem delovnem mestu, kakšen bo do mene moj novi delovni vodja, sektorski vodja, kakšni bodo delovni pogoji itd.? Poraja se tudi vprašanje, zakaj premestijo ravno mene?

Na takšna vprašanja si delavec dostikrat sam ne ve odgovora, zato postaja negotov, nerazpoložen, njegova storilnost upada. Vse to so dejstva, s katerimi moramo računati in jih že vnaprej predvidevati. Premestitev je kompleksen problem, saj zadeva delavca v celoti. Zato moramo delavcu na vsa ta vprašanja vnaprej odgovoriti ter ga do podrobnosti seznaniti z vsem, kar lahko na novem delovnem mestu pričakuje. Torej mora delavec še tako nujno premestitev zavestno sprejeti, ker le tako ne bo čutil vsega teža kot krivico in bo na novem delovnem mestu (še posebej, če bo pravilno sprejel) dal vse od sebe, da bo delo čimprej gotovo.

Premestitve bodo tudi v prihodnje vedno bolj nujne, zato moramo delavce o naših predvidenih nalogah že vnaprej obveščati.

L. C.



Namesto uvodnika ob 1. maju

Iz pogovora s predsednikom delavskega sveta podjetja tovarišem Vovkom

Prvi maj — praznik vseh delavcev sveta! Prvi maj — praznik mednarodne delavske solidarnosti, praznik velikih delovnih in političnih zmag pri nas in v mnogih deželah, praznik osvobajanja dela in praznik, ko se spominjamo uresničevanja davnih želja človeških množic, ki so jih na borbene zastave zapisale neštete revolucije in jih je z globoko znanstveno misijo utemeljil Karl Marx, za njim pa Lenin in drugi misleci.

Navada je, da ob prvem maju pišemo bolj ali manj načelne uvodnike, v katerih marsikdaj na široko razpravljamo o prehojeni poti, o rezultatih, ki smo jih dosegli, in o naši poti, ki vodi v prihodnost. Toda pustimo tokrat široka in teoretična, načelna razglabljanja — bodimo raje stvarni, konkretni in kratki.

Čas, v katerem živimo, beži zelo hitro, kar je danes v ospredju, je v naglem tempu razvoja jutri že pozabljeno. Zato tudi ni prav, da tako hitro pozabimo na velike uspehe, ki smo jih do danes dosegli, da pripadamo velikemu Gradisu, bo morala postati bolj konkretna. Danes je borba na tržišču zelo huda in neusmiljena, zato vedno, kadar govorimo o tržišču, mislimo tudi na konkurenco, na konkurenčne cene, na katere tudi močno vpliva naša organizacija dela, režija podjetja in v zvezi s tem naše plasiranje na tržišču.

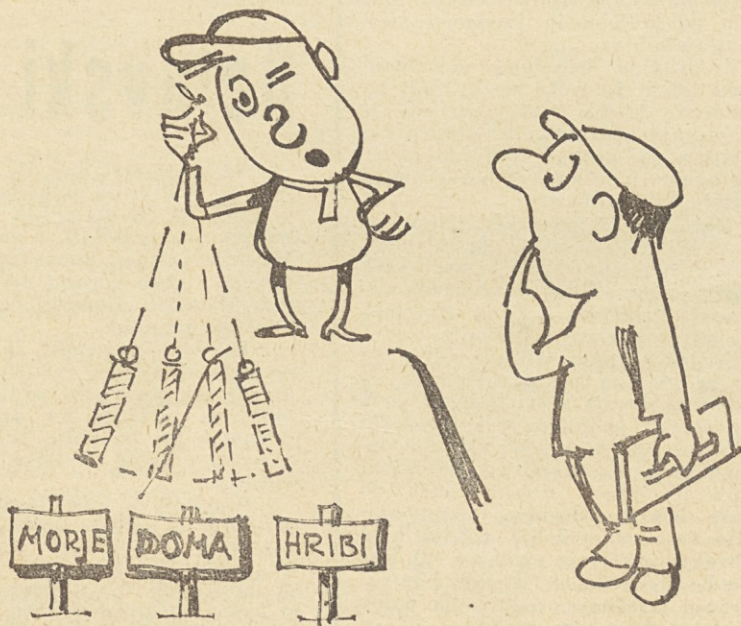
Leto 1966 smo uspešno končali in kljub ostri borbi na tržišču dosegli pozitivne rezultate. Toda to nas ne sme uspavati, kajti reševanje se je za nas šele pričela. Da bomo probleme lažje reševali, bomo morali še bolje gospodariti z zaupanimi sredstvi, biti bolj dinamični in pri vsem hitreje ukrepati. Pa tudi toliko opevana zavest, da pripadamo velikemu Gradisu, bo morala postati bolj konkretna. Danes je borba na tržišču zelo huda in neusmiljena, zato vedno, kadar govorimo o tržišču, mislimo tudi na konkurenco, na konkurenčne cene, na katere tudi močno vpliva naša organizacija dela, režija podjetja in v zvezi s tem naše plasiranje na tržišču.

Pa tudi z drugimi sorodnimi podjetji bo moralo biti naše sodelovanje še večje, ker mi sami s svojimi še tako dobrimi samoupravnimi akti in tehničnimi prijemi ne moremo biti vedno in vsem avantgarda. Zato bomo morali pogledati tudi malo k sosedom. Le v integraciji in sodelovanju je pot do uspeha za nas, tako tudi za celotno panogo.

Moje želje ob prazniku dela so, da tudi leto 1967 zaključimo vsaj tako uspešno kot leto 1966 ter da bomo mesečne osebne prejemke lahko redno izplačevali in tako vsem članom kolektiva omogočili mirno življenje. V podjetju pa želim še več enotnosti in več skupnega dela. Lepi so dnevi, kadar čutimo vsi enako.

Želim vsem članom kolektiva srečne praznike in mnogo uspeha pri nadaljnjem delu, še posebno pa enoti v Nemčiji, ki bo praznik dela praznovala daleč od domovine.

Naj živi prvi maj — praznik dela!



— Kaj pa delaš?

— Gledam, kje se bo ustavila »plajba«. Tja bom šel za prvomajske praznike

Je pohvala tako draga?

Vsak član kolektiva zasluži priznanje za dobro delo

■ Koper — Koper je poleg Celja edina naša delovna enota, ki še nima urejenega zidanega samskega doma. Zato so tudi Koprani dali v svoj delovni plan gradnjo novega samskega doma s približno 200 ležišči. Lokacija je že znana — nedaleč od samskega doma podjetja »Stavbenik«. Če bo čas in dovolj denarja, bodo v kratkem z gradnjo pričeli.

■ Skofja Loka — zadnji čas se je stanje na tržišču bistveno izboljšalo, surovine za planirano proizvodnjo za leto 1967 so zagotovljene.

■ Ljubljana SPO — Delavski svet SPO je na zadnji seji potrdil predlog o najemninah žerjavov in žerjavni prog. Na isti seji so obravnavali tudi probleme naraščanja nediscipline. Nedisciplina se je posebno poslabšala pri strojnikih kot pri soferjih. Proti nediscipliniranim strojnikom in soferjem bodo v bodoče ostreje postopali.

■ Skofja Loka — Zaradi bolezni so v lanskem letu izgubili 2875 delovnih dni. Največ bolniških izostankov je imela tesarska delavnica (990 dni), sledi ji mizarska s 642 delovnimi dnevi. Po vrstnem redu bolezni so na prvem mestu bronhitis, na drugem kronični prehladi, na tretjem alkoholiki.

■ Črni kal — Na Črnem kalu že nekaj časa rekonstruirajo kamnolom. Med drugim so pričeli z globinskim miniranjem. Za uvod so zvrtili 14 18-metrskih lukenj ter za prvi porabili 800 kilogramov smodnika. Strokovnjaki trdijo, da je efekt miniranja večji, če se minira v odprtem čelu. Z globinskim vrtnjem in miniranjem bodo nadaljevali.

■ Veržej — Na novem delovišču v Veržaju so organizirali praktično vajo iz požarne varnostne zaštite. Z novimi gasilskimi aparati je navzoče delavce seznanil gasilski podčastnik Alojz Senekovič.

■ Maribor — Delovodje mariborskega območja so organizirali strokovno ekskurzijo na Graški velesejem, drugo ekskurzijo pa na srednjo Dravo, kjer so si ogledali gradnjo nove elektrarne na Srednji Dravi. Tudi ekskurzije spadajo v strokovno izobraževanje.

■ Celje — Ob prvem trimesečju se je gospodarska situacija celjske enote vidno izboljšala. Trimesečni izračun izkazuje 3.455.616 Ndin realizacije. V tem obdobju so izvršili 152.735 delovnih ur ali indeks 117 nasproti letu 1966. Posebna značilnost je tudi ta, da ima celjska enota plačane vse situacije.

■ Maribor — Tečaja tujih jezikov (nemščina) se udeležuje 22 slušateljev. Med njimi je največ gradbenih delovodij in tehnikov. Tečaj bo trajal do sredine junija.

■ Ljubljana — V letošnjem letu bomo sprejeli okrog 90 novih vajencev. Center za izobraževanje je skupno z zavodom za zaposlovanje organiziral široko akcijo za vključevanje v uk mladincev iz Slovenije. Zaradi večjega zanimanja za gradbeništvo bo prirejena razstava, na kateri bo prikazana dejavnost gradbeništva, poleg tega pa bodo med šolsko mladino organizirana še posebna predavanja.

■ Ljubljana — Seminarja o varstvu pri delu, ki je bil od 11. do 17. IV. 1967 na centrali podjetja, se je udeležilo 45 inženirjev, tehnikov in delovodij. Seminar je bil vsak dan od 16. do 19. ure. Posebno moramo pohvaliti tehnični strokovni kader gradbenega vodstva Ljubljana, ki se je seminarja s šefom na čelu 100% udeležil.

■ Ljubljana OGP — Delavski svet enote je za vestno opravljeno delo in posebno prizadevanje nagradil: Stefana Zvera — skladiščnika materiala z den. nagrado 500 Ndin, Franca Kutnjaka — pom. skladiščnika z den. nagrado 200 Ndin, Ivana Pluta — materialnega knjig. z den. nagrado 300 Ndin.

Delavski svet gradbenega vodstva Maribor je na VI. redni seji med drugim obravnaval zaključni račun za leto 1966. V bistvu to ni nič novega, saj zaključne račune obravnavajo vse naše enote, toda med sklepi zasledimo nekaj popolnoma novega.

Četrti sklep VI. seje se namreč glasi: »Če ugotovljamo, da je bila realizacija v letu 1966 skoraj takšna kot v letu 1965, saj smo to leto dosegli 34.468.638,36 Ndin, vtem ko je bila lanska realizacija 32.675.249,38 Ndin in da smo pri skoraj enaki realizaciji izvršili le 1.445.832 ur nasproti 1.984.209 uram v letu 1965, lahko ugotovimo, da smo kljub težavam na tržišču in ob doslednem izvajanju gospodarske reforme dosegli zelo lepe uspehe. Vsi ti uspehi pa so nedvomno zaslug vseh članov naše enote, tj. od poslednjega delavca do inženirja, zato daje delavski svet priznanje vsem delav-

cem naše enote s prošnjo, da tudi v bodoče aktivno sodelujejo pri vseh nalogah, ki stojijo pred nami.«

To je skromno priznanje za veliko delo, ki pa vsakemu delavcu pomeni več kot nekaj dinarjev nagrade. Že majhna pohvala ali priznanje bodrilno vpliva na vsakega človeka. Zato ne bodimo preveč skopi s pohvalami in priznanji. Vsak član kolektiva zasluži priznanje za dobro opravljeno delo. Žal pa smo s priznanji in pohvalami zelo skopi. Zato je 4. sklep gradbenega vodstva Maribor toliko bolj pomemben.

C.

Zaradi snega 10 dni zamude

Na gradbišču v vevški papirnici, kjer gradimo novo halo premaznega papirja, si prizadevajo da bi nadoknadili zamujeno

Graditelji nove hale premaznega papirja v Papirnici Vevče, ki bo prva kapaciteta za proizvodnjo takšne vrste papirja v naši državi, res nimajo lahkega položaja. Že investitor jim je nastavljal »nož na vrat« — rok je izredno kratek. Potem so težave in sitnosti z načrti: ni podrobnih načrtov za temelje, sploh še ni načrtov za inštalacije ni podrobnih načrtov za temelje, sploh še ni načrtov za inštalacije Ljubljana-okolica pred kratkim še zagodlo vreme.

V Ljubljani je 6. aprila zapadlo precej snega, vrh tega pa je še nekaj dni prav pošteno deževalo. In tako se je zaradi snega in močnega deževja na gradbišču nabrala kar čedna zamuda: približno 10 dni.

Kljub zamudi pa je na gradbišču že marsikaj »videti«. Pokončni del bodoče proizvodne hale, ki mu pravijo v Vevčah preprosto »kuhinja«, sega že do višne tretje etaže. Skupno bo imela »kuhinja« šest etaž — tri bo torej še treba zgraditi. V vzdolžnem, nizkem delu hale so v glavnem že zabetonirani nosilni stebri. Tako je vse delo na 118,72 m dolgem in 28,65 m širokem objektu približno neke na polovici.

Zamuda, ki se je nabrala zaradi snega in deževja, pa seveda daje graditeljem še večji elan. Vsi se močno trudijo, da bi kar najbolj nadoknadili zamujeno, čeprav je zaradi zelo ostrega, kratkega roka težko »notri prinesiti« že en sam dan. Vendar pa na gradbišču delajo čim dlje je možno: po potrebi delajo zidariji in betonerji do 22. ure, tesarji pa so skoraj redno na gradbišču tudi popoldne. Nasploš imajo zlasti tesarji — njih je cela skupina (22) iz Skofje Loke — polne roke dela, saj terja tak individualni industrijski objekt še zlasti veliko opazev in sploh tesarskih del.

Kljub težavam pa je vodstvo gradbišča prepričano, da bo zamuda čim manjša, tako da se investitor ne bo mogel kaj dosti pritoževati. Po vsej verjetnosti bo »kuhinja«, kjer bodo montirali vrsto strojnih naprav, popolnoma dograjena nekako do sredine maja, torej s približno 14-dnevno zamudo. Že v aprilu bodo strokovnjaki podjetja »Slovenija-cesta« položili liti beton na prvi diletaciji vzdolžnega dela hale, prihodnji mesec pa še na drugi diletaciji. V maju bo nad vzdolžnim delom hale izdelan tudi strop. Na betonske predalčne nosilce, ki so deloma izdelani v obratu OGP, deloma pa na licu mesta, je na spodnji strani obešen lesen strop, ki so ga tudi pripravili v našem obratu v Skofji Loki, na vrhu pa so siporeksove krovnne plošče. Celotna streha z vsemi kleparskimi deli bi bila, hkrati s celotnim objektom, povsem izdelana približno do sredine junija. Vsekakor bodo zamude minimalne, vrh tega pa tudi stroji, za katere je bilo prvotno rečeno, da jih bodo začeli montirati že v aprilu, še vedno niso prišli k nam.

Naši delavci pa imajo delo še na nekaterih drugih stočkah: v vevški papirnici. V enem izmed starih objektov predelujejo stavbo in bodo ob njej dogradili še pisarne za delovodje papirnih strojev, vrh tega pa so v okviru papirnice zgradili tudi več rezervoarjev za mazut.

Organizacijske pomanikliivosti

Nadaljevanje s 1. strani rečemo, da ga gradimo skozi vse leto. Sivar je namreč v tem, da je ažurno in urejeno knjigovodstvo podlaga za izvršitev vseh nalog finančnega knjigovodstva, da bi dosegli popolno ažurnost in urejenost knjigovodstva finančne službe.

Predpostavka za tako organizacijo so primerni kadri, ki so nosilci knjigovodstva in seveda potrebna sredstva za izvrševanje teh funkcij.

Pri sestavi zaključnega računa smo ugotovili, da nekatere evidencije niso povsem ažurno vodene, da niso usklajene z drugimi evidencami, zaradi česar nastajajo težave pri sestavi inventurnega elaborata itd. Menimo, da preobremenjenost ljudi z delom v našem poslovanju ne sme roditi slabih posledic. Zavedajmo se, da gospodarsko finančna služba opravlja svoje naloge ne samo v interesu delovne organizacije, temveč tudi v interesu družbe. Praksa pa nam kaže, da je potrebno med letom posebej paziti na evidenco materialnih vrednosti, s katerimi upravljamo in razpolagamo. To je potrebno zato, ker prav to ugotovljamo samo enkrat na leto, ko jih popisujemo in ko nam prav te evidencije dajo podatke o knjigovodskem stanju po količini in vrednosti vseh materialnih vrednosti.

Z drugimi besedami povedano: med letom je treba paziti tudi na evidencije, ki jih upoštevamo ob sestavljanju periodičnih obračunov. Pri tem naj pazimo predvsem na to, da ugotovljene napake praktično in sprotno tudi odpravimo.

Menim, da bi morala biti ena izmed glavnih nalog, da bi ustvarili v podjetju, ob sodelovanju vseh služb, pogoje, da bo gospodarsko finančna služba v redu in pravočasno izvrševala svoje funkcije.

Nujno se nam vsiljuje misel, da bo za pravilno poslovanje treba izdelati poslovnik gospodarsko finančne službe podjetja, v katerem bi bile precizirane naloge vsakega delovnega mesta (analitična ocenitev) npr. obveznosti drugih služb do naše, roki za dostavo dokumentacije, časovna razdobja, v katerih se obvezno usklajuje evidencija itd. Dali bi jo treba omogočiti tudi kontroliranje izvršitev predvidenih nalog vsakega delovnega mesta.

To bi bila smer, ki bi pripeljala do boljše in preizkušene poslovanja.

IKO RAVNIKAR



Center za izobraževanje je nedavno tega sklical širši posvet s predstavniki šol, zveznega centra za izobraževanje inštruktorjev ter predstavnikov ljubljanskega in celjskega bazena. Pogovarjali so se o povezavi med šolo in podjetjem

PRAVNI NASVETI

KDAJ MORA DELAVKA NASTOPITI PORODNIŠKI DOPUST

Temeljni zakon o delovnih razmerjih je v prvem odstavku člena 76 predpisal, da ima delavka za nosečnost in porod pravico do porodniškega dopusta, ki znaša brez posledica 133 dni. Drugi odstavek tega člena pa določa, da sme delavka nastopiti porodniški dopust 45 dni pred porodom le na podlagi zdravniškega izvida, mora pa v vsakem primeru nastopiti porodniški dopust 28 dni pred porodom.

Določilo prvega odstavka člena 76 TZDR je bilo novelirano in se spremenjena določba glasi, da ima delavka za nosečnost in porod pravico do porodniškega dopusta, ki traja najmanj 105 dni. To spremenjeno določilo zagotavlja delavki porodniški dopust 105 dni, medtem ko je delovnim organizacijam prepuščeno, da lahko na svoje stroške v pravilnikih priznajo delavki več kot 105 dni porodniškega dopusta. Delavski svet podjetja je na seji dne 28. februarja 1967 obravnaval vprašanje, koliko dni dopusta je priznati delavki za nosečnost in porod in sprejel spremembo pravilnika o delovnih razmerjih GIP »Gradiš« in v tej spremembi v celoti osvojil zakonsko določilo, da gre delavki za nosečnost in porod pravica do porodniškega dopusta, ki traja brez posledica 105 dni.

Ob tej spremembi prvega odstavka člena 76 TZDR je prišlo pri članih naše delovne skupnosti, zlasti pri članicah, do zmotnega tolmačenja teh določil. Tako si nepravilno razlagajo, da za delavko ne obstoja več obveznost nastopa porodniškega dopusta 28 dni pred porodom kot doslej. Vendar temu ni tako. Delavka mora na osnovi 2. člena 76 TZDR, ki je ostala do uveljavitve TZDR pa do sedaj nespremenjena, nastopiti porodniški dopust 28 dni pred porodom. Kolikor delavka 28 dni pred porodom ne nastopi porodniškega dopusta, ji gre pravica do porodniškega dopusta le za preostalih 77 dni. Če pa gre delavka na porodniški dopust 8 dni pred porodom, lahko koristi porodniški dopust, ki traja 85 dni vključno s temi 8 dnevi dopusta, katerega je izrabila pred porodom, pri čemer pa izgubi pravico na koriščenje preostalih 20 dni porodniškega dopusta.

Napačna razlaga vprašanja, kdaj mora delavka nastopiti porodniški dopust, ima lahko škodljive posledice za delavko, ki ne bi nastopila porodniškega dopusta 28 dni pred porodom. Zato bi bilo priporočljivo, da se delavko seznanijo s tem, da je dolžna zavarovati teh 28 dni porodniškega dopusta pred porodom in da mora pravočasno postaviti pristojni službi zahtevo za nastop porodniškega dopusta.

DELOVNA SKUPNOST DELOVNE ENOTE V OKVIRU PODJETJA OZIROMA NIEN ORGAN UPRAVLJANJA NE MORE SKLENITI, DA BI PRENEHALO DELO PROTI VOLJI DELAVCA ENOTE ZARADI ODPRAVE DELOVNEGA MESTA, ZMANJŠANJA ŠTEVILA DELAVCEV NA DELOVNEM MESTU ALI TRAJNEjšEGA ZMANJŠANJA OBSEGA POSLOVANJA, CE V KATERIKOLI DELOVNI ENOTI V OKVIRU PODJETJA OBSTAJA MOŽNOST ZA RAZPOREDITEV DELAVCEV

Po našem statutu imajo poslovne enote v okviru podjetja značaj delovnih enot v smislu temeljnega zakona o podjetjih in imajo vse pravice in pooblastila glede urejanja vseh vprašanj iz delovnih razmerij članov delovne skupnosti enote. Kljub temu pa je v smislu določil 2. odstavka 105. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih poslovna enota dolžna pri sklepanju o prenehanju dela delavca zaradi odprave delovnega mesta, zmanjšanja števila delavcev na delovnem mestu ali trajnejšega zmanjšanja obsega poslovanja, vedno prej ugotoviti, ali ne obstaja možnost za razporeditev delavca na drugo delovno mesto v tej ali v katerikoli drugi poslovni enoti v okviru podjetja.

Prav tako se to določilo nanaša tudi na primer, da je prenehalo delo delavca iz navedenih vzrokov, pa je bilo v teku enega leta to delovno mesto znova odprto, ali povečano število delavcev na delovnem mestu v katerikoli delovni enoti (poslovni enoti) v okviru podjetja. Po 104. členu TZDR ima delavec, ki mu je prenehalo delo iz razlogov, navedenih v prejšnjem odstavku, v tem primeru pravico do ponovnega vstopa v delovno organizacijo.

Delavski svet je razpravljajal

Na svoji seji dne 21. marca je delavski svet razpisal volitve za polovico članov delavskega sveta podjetja in delavskih svetov enot, sprejel je izpopolnjen pravilnik o varstvu pri delu, ki ga je sestavila posebje imenovana komisija, načrt sredstev za osebno varnost pri delu in nadalje sprejel tudi pravilnik o nagrajevanju organizatorjev proizvodnje po delu.

Posebno pozornost je delavski svet posvetil sestavljeni analizi režijskih stroškov v podjetju in pri tej obravnavi ugotovil, da še ni doseženo zaželeno znižanje ter priporočil vsem organom v enotah, da izpolnijo že sprejete sklepe in priporočila v zvezi z ukrepi za zmanjšanje režijskih stroškov.

Pravilnik o nagrajevanju organizatorjev proizvodnje po delu je spremenjen do sedaj veljavni pravilnik iz leta 1965. Spremembe so v glavnem v zmanjšanju kriterijev za ugotavljanje uspeha organizatorja proizvodnje pri njihovem delu. Uspeh se bo meril tako, da se bo primerjal ostanek dohodka v poslovni enoti z vsemi opravljenimi urami in pa doseženi količnik priznava ložni

odstotek od skupnih izplačanih osebnih dohodkov organizatorjev proizvodnje za določeno razdobje (mesec, trimesečje oz. leto). Posameznikom bo mogoče razdeliti tako ugotovljena sredstva ene poslovne enote po internih kriterijih, ki jih sprejmejo organi upravljanja v enoti.

19. 4. 1967 je upravni odbor podjetja na svoji seji določil interne cene skladno s pristojnostmi, ki jih ima po statutu podjetja za naslednje stroške:

- najemuine za težko mehanizacijo in cene za prevožene tovore avtoparka,
- cene za dnevno oskrbo v počitniških domovih Gradiša,
- višina stanarine za uporabo prostora v delavskih domovih in naselju v ljubljanskem področju ter
- odškodnino za uporabo cevovodov.

Dalje je odobril interne cene za betonsko železo, ki naj bi veljale v medsebojnem obračunavanju prejetega oz. dobavljenega betonskega železa.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Tometa Tomšiča« v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Koliko velja dinar?

Kolikšne so naše zaloge in kakšne so, ali so stroji izkoriščeni, kako je s cevnimi odri — To so vprašanja, ki smo jih postavljali na našem potovanju po poslovnih enotah. Skušali smo ugotoviti, kako daleč je prodrli duh gospodarske reforme v naše podjetje, z drugimi besedami, ali spoštujemo dinar in ali ga znamo ceniti. Kaj smo ugotovili, berite v tem sestavku

Začnimo naše potovanje v SPO. Tovariš Brglez je bil kratek: vsi stroji — razen skreperjev — obratujejo. Imamo jih na Srednji Dravi, na Črnem kalu jih je še premalo, v luki Koper... Vse odvečne stroje oddajamo. Seveda, tudi pokvarjeni so, je dejal. In to en buldozer, trije bagri, osem vibromaksov, trije kvazi, šest mazov in en valjar. Ni pa še podatkov o tem, koliko dni so stroji stali v letošnjem prvem trimesečju in tudi ne, koliko lani. V desetih dneh bo to izračunano.

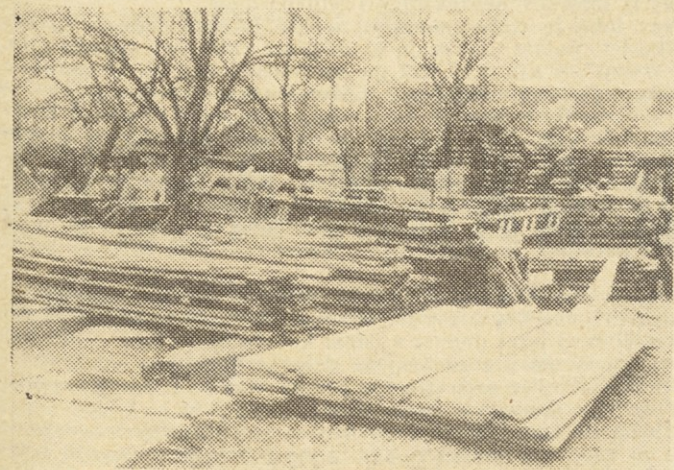
Torej počakajmo teh deset dni.

• KO LJUBLJANA: SKLEP UPRAVNEGA ODBORA

Upravni odbor je sklenil, da je treba izračunati koeficiente obračanja zalog v posameznih skladiščih. Ugotovili smo, da se zaloge v skladišču rezervnih delov obrnejo v 13 mesecih, v drugih, kjer je potrošni material, pa v dveh. Komercialni službi je bilo naročeno, da dalje pripovedoval tovariš Repše, da je treba zaloge do prvega maja zmanjšati za 35 milijonov starih dinarjev. Napravili so spisek vseh rezervnih delov, ki smo ga poslali vsem zainteresiranim podjetjem, vendar zaloge sorazmerno počasi kopne.

Prav tako je upravni odbor sklenil, da se sme v prihodnje naročati samo tisto, kar bo takoj vgrajeno. Kajpak vsi ti ukrepi upravnega odbora — omenjena seja je bila 26. januarja letos — skraja niso naleteli na polno razumevanje in je bilo tudi nekaj negotovanja, ker je treba precej časa, da človek spremeni svojo miselnost in se navadi na spoštovanje dinarja. Naposled bo treba le spoznati, da so časi »planskih« nabav mimo. Seveda pa so tudi objektivne težave. K zmanjšanju zalog bo močno prispevala tiplazija voznega parka in mehanizacije. To pa bo še dolgo trajalo.

Tovariš Repše pa je povedal še druge zanimive reči. Opaziti je, da je reforma že globoko prodrila v druga podjetja, da zdaj rezervne dele že ponujajo, vtem, ko smo jih morali včasih prav lepo prositi, če bi jih lahko dobili. Razen tega dobiš stvari iz uvoza tudi že za dinarje, in če dobiš pravega uvoznika, tudi sorazmerno hitro. Ne devize, ne material, dinar bo tisti, ki bo čedalje bolj odločilen. Uspeval bo tisti, ki ga bo imel!

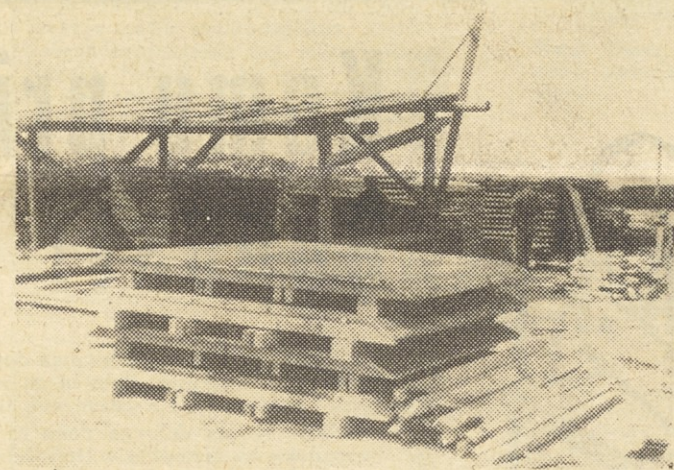


In kolikšne zaloge imajo? V skladišču I so se od novega leta zmanjšale od 211 na 190 milijonov, v skladišču II od 216 na 196 in v skladišču III od 96 na 74 milijonov S din. Uspehi so torej že otipljivi. Nedovršene proizvodnje je za okrog 80 milijonov S din. Gre za dela v zaključni fazi (obrtiška, tipska in remontna dela). Do junija se bo nedovršena proizvodnja zmanjšala najmanj za 30 mio S din. Izkoriščenosti strojev ne računajo.

V vsem podjetju bi morali dosledno pregledati vse zaloge, ugotoviti koeficient obračanja in tudi ustrezno ukrepati. To nam veže obratna sredstva, ki bi jih lahko mnogo koristneje uporabili, je dejal tovariš Repše.

• KO MARIBOR: ZMANJSANJE ZALOG

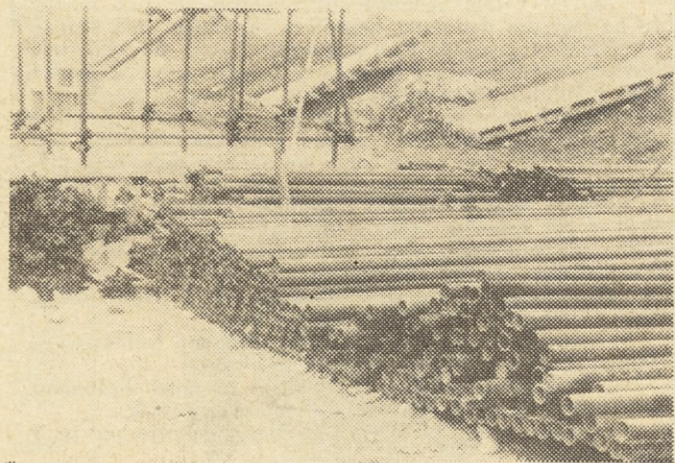
Ob koncu lanskega leta smo imeli po inventuri za 135 milijonov zalog, nedovršene proizvodnje je bilo za okrog 50 milijonov, gotovih izdelkov pa za okrog dva milijona. Marca so se te številke že občutno zmanjšale. Zalog je za 106 milijonov, nedovršene proizvodnje je nekaj več — 64 milijonov, gotovih izdelkov pa le za poldrug milijon. Nekurantne zaloge je bilo ob koncu lanskega leta za 472.000 S din in jih je zdaj prav toliko. Pred dvema letoma jih je bilo za dva milijona. Izkoriščenosti strojev tudi v tem obratu ne računajo. Hoteli smo namreč vedeti, če ugotavljajo, koliko časa posamezni obdelovalni in drugi stroji v delavnici stoje in koliko časa so v obratovanju. Kot v Ljubljani so tudi tu povedali, da vse stroje potrebujejo, da pa so nekateri bolj drugi manj zasedeni. Imamo na primer nek pehalni stroj, je pripovedoval tovariš Ludvik Rizmal. Ta stroj je bolj ali manj izkoriščen, ker ni toliko dela zanj. Se od drugod nosijo delo k nam, ker takega stroja nimajo. Amortizacija zanj pa je zelo visoka — poldrug milijon letno. V strugarni so z novim letom uvedli drugo izmenjo,



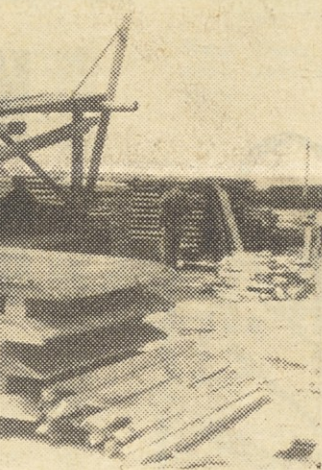
Ah, te zaloge! Po najbolj optimističnih računih jih je pri nas za okrog dve milijardi starih dinarjev. Zdjaj pa računajte, kolikšna obratna sredstva so vezana, precej tudi po nepotrebnem, koliko obresti plačamo in kaj bi lahko storili, če denar ne bi bil tako »nekurantno« naložen

sklenil, da mora odgovorna oseba na gradbišču v Impolu, kjer so uničili skoraj desetino cevi, ki so jih imeli tam, tudi materialno odgovarjati za to. Gre predvsem za vestno ravnanje s cevnimi odri. Podobno je ponekod tudi z opažnimi ploščami, s katerimi marsikje ravnaajo kot svinja z mehomo, je dejal tovariš Janžekovič. Ko smo ga vprašali, kaj bi on kot predsednik upravnega odbora napravil, da bi bil položaj boljši, je dejal, da bi uvedel disciplinsko odgovornost. Dokler tega ne bomo uvedli, ne bo boljše v podjetju, je pristavil. To velja za vse — od enot do centrale podjetja.

Glede strojev je zdaj urejeno, je dejal. Zdjaj hodi strojni referent na objekte in nauči strojnike ravnati s stroji. Tega je doslej



Cevni odri in drug gradbeni material so na gradbišču silosov pri Ptujju vzorno zloženi. Povsod vladata red in čistoča. Vredno bi jih bilo posnemati



namreč manjkalo. Stroji pa v glavnem zdaj vsi obratujejo. Lani je znašala amortizacija za stroje, ki so stali, več kot sedem milijonov dinarjev. Pri strojih pa je še drug problem. Najemamo na primer stroje tudi od drugih podjetij. Pri teh nimamo nobenega strahu, da strojnik ne bi bil sposoben za delo, da bo stroj stal. Če se jim stroj pokvari, je mahanik že čez dve uri tam in ga popravlja. Res je najemnina za tuje stroje večja kot pri nas, pa se nam kljub temu splača. Ne vem, kako da pri nas ne uspemo bistveno izboljšati razmer...

• PE CELJE: VEČ DELA — VEČJE ZALOGE

Z novim letom so imeli v tej poslovni enoti za 86 milijonov zalog, zdaj jih je za 98. Zaloge so večje predvsem zaradi gradnje »Žitarja«, je pripovedoval celjski komercialni tovariš Keršič. Železa je 400 ton, cement gre sproti, tu so seveda še opažne plošče, nekurantnega blaga pa ni. Če ga je, ga je vse skupaj največ za milijon. Včasih pa dobimo blago, ki ga nismo naročili. Potreboval sem nujno železo profila 16. Rekli so nam, da ga lahko dobim, če prevoz sami plačamo. Pristali smo na to in dobili dva kamiona železa. No, včeraj sem dobil pa še cel vagon železa, ki ga nisem naročil. Železo pa je najdražja zadeva. Teh 20 ton, ki smo ga dobili, zneso okrog tri milijone dinarjev in nam povečuje zaloge.

Cevnih odrov imamo toliko, kolikor jih potrebujemo. »Take evidence, kakršno imam jaz, nima najbrž nihče v podjetju nad cevnimi odri,« je dejal komercialni. Za vsako cev, pravi, da ve, in za vsako stojko. Cevnih odrov imajo 57 ton in 2317 težkih stojk. Samo v Murski Soboti jih je 5100 in za 38 ton cevi. Tam jih najbolj po-



Sektorski vodja tovariš Oton Roškar s svojimi ožjimi sodelavci na delovišču pri Ptujju

odrov ne zadržujejo, če jih ne trebujejo. Pravijo tudi, da cevnih rabijo. Lani oktobra so jih od-

hočeš red, je dejal tovariš Roškar, morajo biti zanj vsi. Če je delovodja navajen površnosti, se to pozna tudi na gradbišču. Nekaj pa je odvisno tudi od objekta, ki ga gradiš.

Ali to pomeni, da mora imeti sektorski predvsem delovodje na »spagci«? Ne, pravi tovariš Roškar, privzgojiti jim moraš občutek za red. Kajti s samim priganjanjem ne bi nikamor prišel, ker navsezadnje ne moreš vsakomur kar naprej stati za hrbtom in ga kontrolirati. Vsak mora sam spoznati, da je takšno delo najuspešnejše.

V čem pa je potlej vsa skrivnost?

Nemara v tem, da sem zahteval red od vsega začetka in da nismo popuščali niti pri malenkostih. Te malenkosti se potlej razrastejo v velike reči, če jim od kraja ne stopiš na prste. Ko stvar steče, je lahko, kajti noben tesar ne bo šel iskat deske tja, kjer je ni, ampak natanko ve, kje jo bo dobil. Seveda pa jo je treba tudi postaviti na tisto mesto.

Ali ima stalno ekipo, da se tako razumejo. Nima. Gradili so farmo in gradbišče povsem likvidirali, torej so ga morali zdaj organizirati čisto od začetka. In še nekaj: pozimi, ko tesarjev ni nihče hotel, smo jih mi vzeli, nekaj so uporabili rednega nekaj drugačnega dopusta in smo se pretolkli čez zimo. Kajpak smo boljše zadržali. K uspehu torej prispeva kvaliteta tesarjev, kar pa še ne pomeni, da imaš potlej že tudi red na gradbišču. Disciplinskih ukrepov ni bilo treba, pomembna je že sama priprava dela in ureditev naselja. V njem imamo

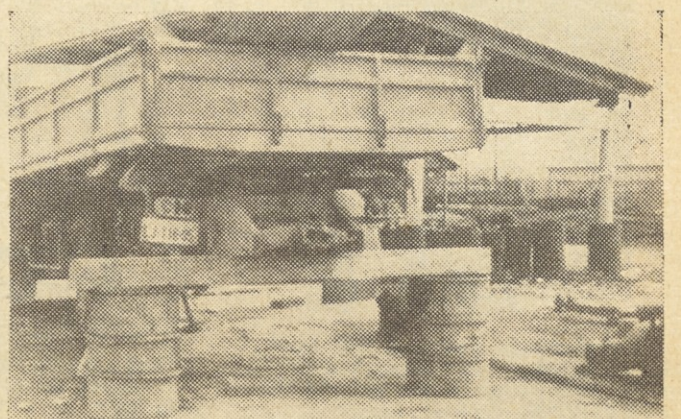
ureditve gradbišča. Nekaj je na pravila naša priprava dela v Mariboru, za drsne opaže pa v centrali podjetja. To je sila važno, je poudaril, ker potlej lahko delo tudi tekoče organiziraš, predvidiš sproti, koliko materiala in kakšnega boš potreboval prihodnje dni, da si ga lahko pravočasno priskrbiš in da delo nemoteno teče.

V Mariboru so nam še povedali, da s situacijami s tega gradbišča nikdar ne zamujajo. Med prvimi so gotove, četudi je obračun precej zamotan. Tovariš Roškar je to takole pojasnil: sproti vodimo gradbeno knjigo in obračun. Imam pomočnika, ki to dela in se tako sam lažje posvetim organizaciji dela. Vsak dan bi lahko izračunali situacijo in se pri tem ne bi zmotili za več kot deset do petnajst odstotkov.

Seveda se vse to mora poznati v finančnem efektu. Na našo ponudbo smo dali pri tem objektu 12,5 odstotkov popusta, kar zneso okrog 50 milijonov starih dinarjev. Če naj ustvarimo ob taki ceni še sklade, moramo res paziti na vsak dinar.

In še roki. Temeljno ploščo so napravili deset dni pred planom, kletne stene celic poldrug mesec prej. V zaostanku pa so z drsnimi opazi, ker je investitor spremenil projekt. Bilo je za polovico več izkopa, armature so porabili za 100 ton več itd.

Če torej na kratko ponovimo: doslednost od začetka, vestna priprava dela in vsakodnevno vodenje gradbene knjige in obračuna. V tem je skrivnost uspeha tega kolektiva. Nič čarovniškega ni v tem, le delati je treba tako.



Tudi tale kamion si je vzel nekaj »dopusta«. In zdaj počiva, medtem ko ga popravljajo. Avtomobil stoji, amortizacija in drugi stroški pa tečejo, tečejo...

• KAZE, DA NAM ŠE NI HUDO

Ob koncu smo se pogovarjali še s tovarišem Božičem na centrali podjetja. Dejaj je, da smo se morda varali, da imamo precej nekurantnih zalog. Teh res ni veliko, vendar so druge zaloge še zmeraj občutne in jih cenijo na najmanj dve milijardi starih dinarjev.

Tolikšne zaloge izvirajo iz strahu posameznih enot, da v gradbeni sezoni ne bo dovolj materiala na razpolago. Ta strah pa je čedalje manj upravičen. Ugotavljamo namreč, da uvozna podjetja razpolagajo z znatno več materiala kot prejšnje čase, in to takega, ki ga je prejšnje čase močno manjkalo, kot na primer betonsko železo, steklo, profilno železo, pisane kovine in celo rezan les. Razen tega se tudi industrija prilagaja tržišču. Zdjaj že ponujajo blago, ki ga je doslej manjkalo. Železarna v Zenici je tudi spremenila svoje dosežanje stališče in nam bo v drugem polletju dala več železa kot doslej. Zdjaj postaja čedalje bolj važno, da je kupec zmožen plačati. Torej material ni več takšno vprašanje.

Toda ni samo strah pred morebitnim pomanjkanjem materiala v

(Dalje na 6. strani)



Naselje, kjer stanujejo naši delavci, se splača urediti. To tako malo stane, le volje je treba. Počutje pa je čisto drugačno in zato tudi večja delovna vnema. To pa je denar, ki je večkratno povrnjen, kolikor tista tratica pred barako stane. Tudi tale posnetek je iz Ptujja

mrzlo in toplo vodo, uredili smo si gredice. Kako malo je treba, da to urediš, le smisel je treba imeti tudi za take reči, kar pa navsezadnje tudi prispeva k disciplini in k boljšemu počutju kolektiva.

Izkazala se je tudi priprava dela, je nadaljeval tovariš Roškar. Dobili smo že izdelan koncept

Šolska izobrazba stopa v ospredje

Komisija za analitsko oceno delovnih mest v sestavi Uhan, Capuder, Marolt bo svojo nalogo kmalu končala. Iz ogromno nastudiranega in napisanega materiala bomo v presledkih objavljali posamezne kriterije in določbe, ki bodo pri analitski oceni igrali pomembno vlogo.

Danes bomo pričeli z obravnavo pomembnega kriterija: šolska izobrazba.

Šolska izobrazba ima poleg prakse največjo težo v sistemu analitične ocene, to je po 200 možnih točk.

Stopnje, ki jih je 9, se vrstijo po letih šolanja. Za pismene ali polpismene delavce, ki bi si želeli pridobiti kvalifikacijo in so marljivi delavci, bi naš center za izobraževanje bodisi neposredno ali prek delavskih univerz organiziral potrebne seminarje za pridobivanje osnovne izobrazbe.

Bolj težaven je položaj pri tistih kvalificiranih delavcih, ki nimajo niti poklicne šole niti uradno priznane izpita za KV delavca. Pred leti smo zaradi takratne »starifne politike« poviševali kvalifikacijsko strukturo s tem, da smo poviševali kvalifikacije. To je eden glavnih razlogov za kasnejšo uvedbo dveh stopenj KV delavca, in sicer KV-I in KV-II. Podobno smo dobili tudi visoko kvalificiranega delavca VK-II.

Taka — nepravilna — kadrovska struktura nam dela vse večje težave in slej ko prej bomo morali presekatiti voz, ki smo ga sami zavozlali. Kaj pričakujemo od pravilne, da ne rečemo od zakonite strukture zaposlenih?

a) Edino pravilno vrednotenje delavčevega (teoretičnega) znanja pri analitičnem ocenjevanju;

b) Spodbujamo člane kolektiva k izobraževanju oziroma izpopolnjevanju svojega znanja;

c) Izobrazbeno strukturo v podjetju prilagajamo zahtevam delovnega procesa (delitev dela, kvaliteta dela, tehnologija dela itd.);

č) Poleg navedenih vsebinskih pridobitev olajšujemo administrativno delo (evidenca, analize, statistika), ker usklajamo našo strukturo z zakonito.

V podjetju imamo 28 KV-II brigadirjev in 212 VK-II ročnih delavcev, ki pretežno nimajo veljavnega izpita za VK delavca. Prav tako imamo 567 VK-II delavcev s pomanjkljivo izobrazbo. Zato bi morali VK-II delavce uvrstiti med kvalificirane delavce, KV-II delavce pa med priučene oz. PK delavce. Enako bi morali tiste PK delavce, ki nimajo priznane strokovne stopnje priučenega delavca, uvrstiti med NK delavce.

Izračunali smo, koliko bi s tem imenovani delavci izgubili pri analitični oceni delovnih mest. Tako npr. VK-II kot KV-II, pa tudi PK delavec brez ustreznega izpita, izgubijo pri kriteriju okoli 5% osnove.

Vendar se pri brigadirju, ki ima prakso nad 10 let ali pri VK-II delavcu s prakso nad 7 let ali pri KV-II delavcu s prakso nad 5 let izguba zaradi pomanjkljivega teoretičnega znanja že izravna in z nadaljnjo prakso osnova še raste. Glede na to, da imajo naši VK-II, KV-II

delavci v večini dovolj prakse — saj so si prav s prakso pridobili te nazive — njihove osnove predvidoma ne bodo prizadele.

Končno je osnovni namen AODM in AOD pravilno vrednotenje delovnih mest oziroma delavcev, ne pa izboljševanje osnov za vsako ceno — tudi slabšim delavcem.

Kljub podpori kadrovske službe podjetja oz. enot (zgoraj opisani predlog podpirajo tudi vidni predstavniki upravnega vodstva) pa menimo, da je treba prehod na pravilnejšo kadrovsko strukturo izvesti čimmanj administrativno in boleče, torej postopoma. Predpisati menimo rok dveh let, v katerem bi imeli vsi prizdreti delavci možnost izpopolniti svoje znanje ter z obiskovanjem ustreznih tečajev in z izpiti zadostiti pogoju o potrebnem znanju za določeno delovno mesto. Do takrat bi obdržali naziv VK oz. KV delavca. Če izpita ne bi opravili, bi tudi izgubili naziv. Izjemo bi kazalo napraviti pri delavcih, ki so starejši kot 45 let.

S tem pa bi bil rešen problem šole pri ročnih delavcih. Odprto je vprašanje umskih delavcev. V podjetju imamo veliko delavcev, ki zasedajo odgovorna delovna mesta s pomanjkljivo izobrazbo. Tako je nekaj delovnih mest, ki jih zasedajo posamezniki z več stopenji, nižjo priznano (dejansko) izobrazbo od predvidene po AODM.

Vseeno pa bi morali dati sposobnim in ukaželnim delavcem več možnosti za izpopolnitev svojega znanja kot doslej — možnosti v denarju in času.

AODM v tem primeru odkriva problematiko morda še ne povsem dodelane veje izobraževanja med delom.

Vedno trdimo, da nam primanjkuje res dobrega strokovnega kadra in da je zato nemogoče prav ta kader dati v šole. Napredno je določilo, ki smo ga napisali v pravilnik o delu in poslovanju centra za izobraževanje (člen 53), da pripada delavcem v času izobraževanja nadomestilo OD, kot so ga imeli na svojem delovnem mestu pred začetkom strokovnega izpopolnjevanja. Vendar to določilo uporabimo le v izjemnih primerih, nekaj česa le pri šolanju naših delavcev. Toda prav primer delavcev nam kaže, da so v Gradisu ali s pomočjo Gradisa izsolani delavci najbolj soliden kader.

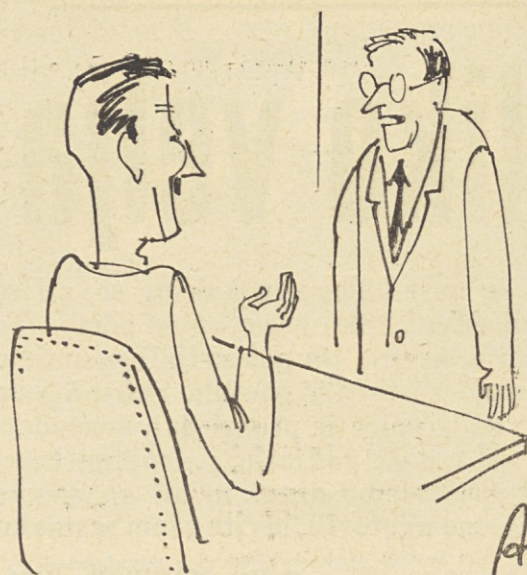
Dva razloga potrjujeta mnenje, da je treba začeti bolj pogumno šolati lasten kader:

1. sposoben, zaslužen in ukaželn član kolektiva si šolanje dobesedno zasluži in

2. večje stroške za tako šolanje tovrstni diplomant nadomesti dosti hitreje kot diplomant začetnik.

Posebne vrste razlog za tovrstno šolanje pa je v naslednjem:

Ali je možno lepša in spodbudnejša nagrada in priznanje za uspešno preteklo delo, kot je od kolektiva dana možnost za lastno izpopolnitev, ali je možno večje zadoščenje takega delavca, kot je še bolj zavzeto opravljanje novih delovnih nalog, zdaj na višji ravni? Tako priznanje in nagrada zaslužnemu pomeni v najglobljem



— Tovariš direktor, po novi analitski oceni sem padel kar za tri grupe nižje.

— Nič ne škodi, boš pa to z delom nadoknadil!

bistvu izvajanje načela nagrajevanja po delu.

Toliko načelno o sistemu izobraževanja pri delu pri nas. Konkretno je problem dosti težji. Najti moramo stične točke med preskušeni prakso s pomanjkljivo izobrazbo in novimi, z znanjem polnimi mladimi delavci, ki vedno bolj pritiskajo v smeri izboljševanja tehnologije, organizacije in sploh k tistim elementom sodobne proizvodnje, ki višajo produktivnost. Menda ne bomo dopustili — mi Gradisovci, ki večkrat gledamo veličino podjetja v imenu GRADIS namesto v nas samih, da bi »mojstrska miselnost« poskušala dobiti v škodo moderni organizaciji oz. proizvodnji.

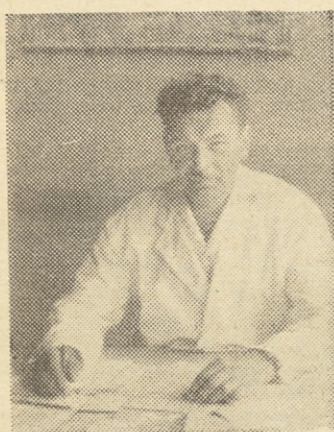
Zato potrebujemo visokokvalificirane kadre. Mladi se bodo imeli ob kom učiti, starejši pa naj bi skrbeli za tekoče svoje izpopolnjevanje. Najhuje je, če kdo postane tako »pameten« rutiner, da tišči tudi napredno ob stran, če že ne navzdol.

Prav AODM bo posegla v jedro teh odnosov in prej ko bomo premagali težave, stara gledanja, bolje bo.

Vse kar smo rekli o eni sami zahtevi, ki jo imenujemo tudi Al — »ena a«, ni bilo preveč. Kajti pred nami je seznam obsegajoč 27 strani, v katerem je naš center za izobraževanje zbral vse vrste šol, ki se po zakonu priznavajo za določeno stopnjo izobrazbe. Ta seznam bo služil komisijam AODM in kadrovskim oddelkom enot za priznavanje dejanske šolske izobrazbe vsakega delavca. Stopnja šole, tečaja in izpita se bo določila po zadnjem spričevalu, ki ga posameznik ima.

Prihodnjic nadaljujemo s kriterijem »praksa — delovne izkušnje«.

Ing. CERKOVNIK



Nenadoma je preminil naš bivši član kolektiva — predsednik upravnega odbora podjetja tov. RUDI CERKOVNIK, dipl. gr. ing.



PRI IZPITU IZ HTV V MARIBORU

— Kaj pa je to, kar vam gleda iz hlače?

— Trakovi, ki mi služijo, da se z njimi privežem za streho, da ne padem dol

Očka, vrni se z dela zdrav

Leto 1967 je v naši državi razglašeno za leto varnega dela — zato tudi tolikšna skrb za delovnega človeka, skrb za njegovo varnost pri delu, kažipot do človeka, ki je naša vrednota.

Cepprav gospodarska reforma in z njo združen boj za uveljavljanje tistih ekonomskih zakonitosti, ki boljšemu in uspešnejšemu v proizvodnji oziroma v poslovnem življenju dajejo tudi večji in boljši kos kruha, včasih nekoliko zamegli naše poglede, pa vendarle lahko mirne duše in s čisto vestjo poudarimo, da tudi v našem kolektivu nismo nikoli izgubili izpred oči delovnega človeka in njegovih pravic, ki mu pripadajo v naši družbi.

Smo pri nas dovolj naredili za človeka — za njegovo zaščito pri delu, za njegovo zdravje? Vsaj vemo, da gradbinec dela v težavnih okoliščinah, večkrat v slabih vremenskih razmerah, v razmerah, ko je ogroženo ne samo njegovo zdravje, marveč tudi njegovo življenje.

Številke, ki so zbrane v našem podjetju, nesporno in jasno kažejo, da nismo pozabili na človeka. V zadnjih desetih letih — od 1957 do 1967 — smo vložili v zaščitna delovna sredstva, v rekreacijo in v dodatno prehrano več kot milijardo starih dinarjev, od tega dobrih 60 odstotkov samo v zaščitna delovna sredstva. Številke kažejo, da tudi nesreče pri delu v zadnjem desetletju počasi, toda vztrajno nazadujejo. V zadnjem desetletju po nazadovale za približno 8 odstotkov. Včasih, v kapitalistični Jugoslaviji, so morali gradbinci štrajkati, da so pridobili osnovne človeške pravice, da bi si vsaj za silo zagotovili kolikor toliko varne delovne razmere. Včasih je imel gradbinec vse

krvave, žuljave in raztrgane roke; danes v našem kolektivu skoraj ne vidiš delavca na izpostavljenem delovnem mestu (pri delu z opeko, v železokrivnicah, pri strojih itd.), ki bi delal brez rokavic, brez čelade, brez delovnih škornjev in podobno.

Prej smo zapisali, da nesreče in poškodbe počasi nazadujejo. To je resnica. Marsikdaj smo bili do teh vprašanj sami malomarni, premalo je bilo resnosti, čuta odgovornosti, krivda se je večkrat valila z rame na ramo. Zdaj smo tudi temu naredili konec. Novi pravilnik, ki ga je centralni delavski svet tako podrobno obravnaval kot malokateri interni akt, zelo jasno (v členu 22) govori o konkretni odgovornosti, o zelo konkretnih zadolžitvah in organizaciji takšne odgovornosti. Zdaj je v našem pravilniku o varnosti pri delu, ki ga je nedavno sprejel vrhovni samoupravni organ, zelo določeno povedano, kaj in kdo mora narediti to in ono za varnost delavca. Zdaj ne bo več izmikanja, onegavljenja, izgovorov in prelaganja krivde na druga ramena, kar smo doslej vse prepoosto počenjali. Pravilnik točno odreja, kaj mora vsak vodilni delavec v podjetju narediti, da zavaruje zdravje in življenje slehernemu delovnemu človeku v našem kolektivu.

Poseben člen celo pravi, da zadene krivda tudi tisto odgovorno osebo, ki je na primer med nezgodno odstopa, pa ni pred svojim odhodom uredila in ukrenila vse potrebno, da ne bi prišlo do nesreče.

Zato v boj proti nezgodam, tako da se bo očka res vedno zdrav vrnil z dela.

P.

Komu pripada dopust?

Pravico do rednega letnega dopusta pridobi delavec po 11 mesecih neprekinjenega dela in ga ima pravico izrabiti pri isti delovni organizaciji v vsakem koledarskem letu.

Steje se, da delovna doba ni prekinjena, če sklene delavec novo delovno razmerje v treh delovnih dneh od dneva, ko mu je prenehalo prejšnje delovno razmerje.

Če vstopi delavec v treh delovnih dneh na delo v podjetje po prenehanju prejšnjega delovnega razmerja in nima še 11 mesecev neprekinjenega dela, pridobi pravico do letnega dopusta po enajstih mesecih neprekinjenega dela, upoštevajoč pri tem neprekinjeno delovno dobo pri prejšnji delovni organizaciji, iz katere je prišel.

Kadar izstopi delavec iz delovne organizacije, ker je izrazil svojo voljo, da želi izstopiti in ostane na delu še določen čas po pravilniku o delovnih razmerjih, je dolžan v tem času (odpovedni rok) izrabiti svoj letni dopust za to koledarsko leto in mu mora delovna organizacija omogočiti izrabo dopusta, če je seveda že dosegel 11 mesecev neprekinjene delovne dobe.

Prav tako je treba omogočiti izrabo letnega dopusta za koledarsko leto delavcu, ki se je sporazumel z delovno organizacijo, da bo izstopil iz nje prej, kot pa mu preteče čas, ko bi moral še ostati na delu po pravilniku o delovnih razmerjih.

V koledarskem letu je treba dalje omogočiti izrabo letnega dopusta delavcem, če je delovna organizacija brez njegove volje sklenila, da mu preneha delovno razmerje, kot npr., če je odpravljen delovno mesto ali zmanjšano število zaposlenih delavcev na delovnem mestu, če se trajnejše zmanjša obseg poslovanja oziroma dela, če je delavec izpolnil pokojninsko dobo in če je začel postopek za odpravo oz. prenehanje dela delovne organizacije.

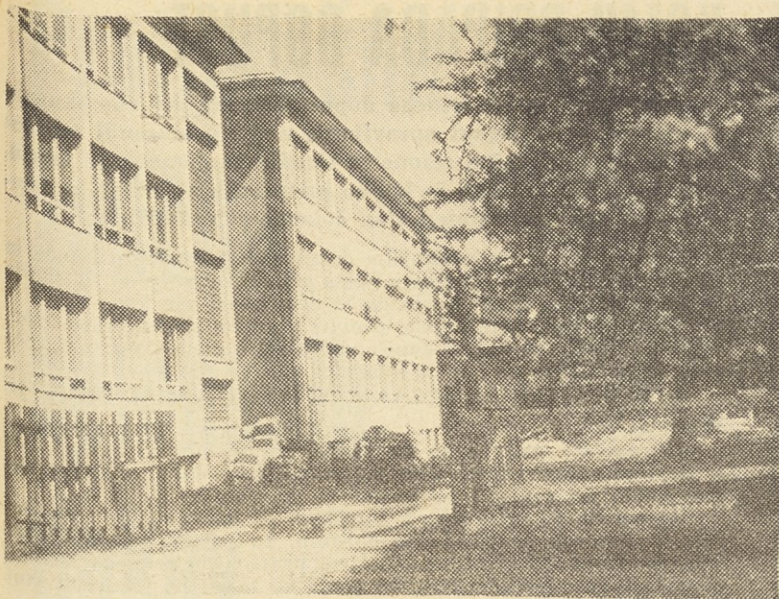
Potemtakem delavec, ki vstopa v našo delovno organizacijo iz druge delovne organizacije, nima pravice zahtevati, da bi pri nas izrabil svoj letni dopust v istem koledarskem letu, čeprav bi imel enajst mesecev neprekinjene delovne dobe, ker mu je dolžna prejšnja delovna organizacija, preden izstopi iz nje, omogočiti izrabo letnega dopusta v istem koledarskem letu.

Izjema je, kadar bi se dogovorili s prejšnjo delovno organizacijo, iz katere delavec izstopa, da mu bomo mi omogočili izrabiti redni letni dopust v istem koledarskem letu, oziroma kadar pridobi delavec šele pri nas pravico do dopusta, ker pri prejšnji delovni organizaciji še ni dosegel polnih enajst mesecev neprekinjene delovne dobe in je prišel k nam v treh delovnih dneh.

Pravica do izplačila nadomestila za stroške prevoza ob koriščenju letnega dopusta in do prispevka k stroškom letovanja po našem pravilniku, je zvezana s pravico oz. z izrabo letnega dopusta v istem koledarskem letu. Zato za isto koledarsko leto, v katerem je delavec vstopil na delo k nam iz druge delovne organizacije, ne pripada dopust pri naši delovni organizaciji in tudi ne prispevek k stroškom prevoza in k stroškom letovanja, čeprav bi imel že enajst mesecev neprekinjene delovne dobe pri prejšnji delovni organizaciji in je tudi prišel k nam v treh delovnih dneh, ko mu je pri prejšnji delovni organizaciji prenehalo delovno razmerje.

Obratno pa bo delavec, ki izstopa iz naše delovne organizacije za to koledarsko leto moral izrabiti svoj letni dopust, če ima seveda enajst mesecev neprekinjene delovne dobe in bo prejel tudi enkratno nadomestilo za stroške prevoza ter prispevek k stroškom letovanja, če bo tudi letoval v našem počitniškem domu ali drugi organizaciji. Ki nudi celodnevno oskrbo, in to za največ 10 koledarskih dni bivanja v domu ob koriščenju letnega dopusta.

Z. R.



Gradnja bolnišnice »Petra Deržaja« v Ljubljani

V Ljubljani gradimo olimpijski bazen

Po pogodbi naj bi bil pripravljen do 15. junija letos

Ljubljana se res ne more pohvaliti, da ima veliko ali vsaj dovolj plavalnih bazenov. Še tik pred vojno, ko je glavno mesto Slovenije stelo dobrih 90.000 prebivalcev, smo imeli v Ljubljani 2 olimpijska bazena, dolga 50 m, in sicer »Ilirijo« ter »Kolezijo«. Danes, ko se je število prebivalstva Ljubljane več kot podvojilo in se že tesno bliža 200 tisoč, pa je plavalnih bazenov še vedno toliko kot pred četrto stoletje. Vrh tega moramo upoštevati, da so se včasih, pred vojno, tisoči Ljubljancev kopali v Savi in Ljubljanici, medtem ko je to zadnje čase vse težje, deloma zaradi vse bolj onesnaženih rek od razvijajočih se industrije, deloma pa zaradi hidrocentral na Savi. Nič čudnega, da so včasih poletni ljubljanski bazeni bolj podobni konzervnim škatlam kot pa plavalnim bazenom.

V četrtek, 13. aprila, je bila podpisana pogodba med krajevno skupnostjo Vevče-Kašelj ter našim podjetjem (enota Ljubljana-okolica). S to pogodbo se je naš kolektiv zavezal, da bo do 15. junija zgradil v Vevčah, nedaleč od vevškega kopališča ob Ljubljanici, nov olimpijski plavalni bazen, dolg 50 m. Investicijska vsota je preračunana na 40 milijonov Sdin. Vsekakor je to izredno razsvetljiva novica za slehernega Ljubljance, saj bo novi olimpijski bazen, tretji po vrsti v Ljubljani, nedvomno obetno razbremenil v poletnih mesecih prenapolnjen »Ilirijo« in »Kolezijo«. Nekaj dni pred podpisom pogodbe je naš buldozer že začel kopati gradbeno jamo, toda zaradi deževja smo morali za nekaj dni delo prekiniti. Lega novega bazena je ugodna tudi zaradi tega, ker bomo lahko izkoristili čistilno napravo starega bazena (dolžina 33 m), ki ima dovolj veliko zmogljivost še za novi bazen. Rok — 15. junij — je vsekakor izredno kratek, seveda pa bodo naši graditelji naredili prav vse, kar je v njihovih močeh, da bi novi bazen čim prej lahko sprejel prve kopalce.

Ze letos v Olmu 40-50 stanovanj

V tem koprskem naselju naj bi začeli graditi maja

V našem časopisu smo že ničlikokrat pisali o novem koprskem naselju Salara, ki smo ga začeli graditi že pred več leti in živi zdaj v njem nekaj sto družin. V ličnih montažnih, pritličnih vrstnih hišicah, ki so si pridobile sloves zlasti zaradi nizke cene, prebiva zdaj precejšen del koprskih občanov. Toda Salara je zdaj polna, zgradili smo že lani vse, kar je bilo predvideno po urbanističnem načrtu za to sosesko.

Ze lani so v Kopru naredili urbanistične načrte za novo, še precej večjo sosesko, v kateri bo približno 1200 do 1500 novih stanovanj, podobnih kot v Salari. Tudi o tem smo v našem listu že na kratko poročali. Urbanistične načrte za novo naselje Olmo, ki leži za tovarno TOMOS, je izdelalo koprsko podjetje »Invest-biro«, seveda ob sodelovanju naših strokovnjakov, zlasti našega projektanta ing. arh. Borisa Vedeta. Načrti za to novo sosesko pa niso samo že davno pripravljeni, marveč tudi »požegnani« na vseh instancah. Zdaj je le še treba graditi.

V Kopru pravijo, da zelo resno računajo, da bo ze letos v Olmu »nekaj videti«. Čeprav je trenutno v Olmu še prava ledina, na kateri raste trava in vinska trta, pa to še ne pomeni, da bo vse tako tudi na jesen. Res je sicer, da so vse sile koprške edinece trenutno zaposlene v luki pri gradnji hangarskih skladišč. Vendar pa je v delovnem programu za leto 1967 tudi zapisana postavka — naselje Olmo. Predvidoma naj bi v tem naselju začeli z deli maja, tako da do konca letošnjega leta v tej stanovanjski soseski zrastle vsaj 40 do 50 stanovanjskih enot, v prihodnjih letih pa seveda precej več. Tolikšno število je dalo v svoj program tudi koprsko stanovanjsko podjetje, ki bo ob sodelovanju banke, delovnih organizacij in zasebnikov to gradnjo tudi financiralo. Kot zatrjujejo, je za nova stanovanja v tej novi soseski dovolj interesentov in sploh, ne bo problem stanovanja prodati kupcem.

Kaj mislim o 1. maju

■ Oskar Fujs, kvalificiran zidar v gradbenem vodstvu Ljubljana, trenutno zaposlen na bolnišnici »Petra Deržaja« v Siški.

»Prvi maj je sicer še vedno praznik delavcev, vendar se je od prvih poveljnih let do danes marsikaj spremenilo. Nič več ni bučnih parad in proslav, vsak človek praznuje te dneve v glavnem sam ali s svojimi najbližjimi sorodniki in znanci, kakor ve in zna. Včasih smo ob 1. maju tudi redno dobili kakšen priboljšek, večkrat celo plačo. Danes ne vemo, kako in kaj bo. Sicer nekaj malega pričakujemo, toda nič ni sigurno, da bomo kaj dobili, kakšen presežek namreč. Zato tudi ne delam prav nobenih načrtov, kako in kaj bom preživel letošnje prvomajske praznike.«

■ Lovrenc Cebek, kvalificiran tesar, zaposlen na farmi bekonov v Ptuj.

»Kot uvod v ta veliki delavski praznik bomo v naši vasi Draženci pri Hajdini postavili

li velik mlaj. Predvidoma bo visok 30 metrov. Želimo, da bi bilo v njem čimveč kubikov lesa, ker to nam je plačilo za naše delo pri postavljanju mlaja.

Na splošno pa mislim ostati za prvi maj v krogu družine. Če bo pa časa kaj odveč, bom pomagal sinu pri zidanju nove hiše. Izkoriščam to priložnost in želim vsem svojim sodelavcem in vsem članom kolektiva vesele prvomajske praznike.«

■ Miša Djordjević, kvalificiran zidar iz Prokuplja, dela v ekonomski enoti Ljubljana-okolica, trenutno je zaposlen na gradbišču nove hale preizkušnega papirja v Papirnici Vevče.

»Kam bom šel za prvi maj, ne vem. Moj dom je daleč in ne vem, kako bi moj delovodja pogledal, če bi ga prosil za nekaj dni dopusta. Na gradbišču imamo namreč več kot dovolj dela. Upam pa, da bo za letošnji prvi maj poleg redne plače še nekaj zraven. Seveda je ta »dodatek« odvisen predvsem od nas samih delavcev. Če bomo dobro delali, potem se nam bo to tudi poznalo v plačilni kuverti. Kolikor vem, smo bili v zadnjem času uspešni in zato lahko upamo, da bomo ob izplačilu pred prvomajskimi prazniki tudi prijetno preseženi.«



Lovrenc Cebek, tesar iz Ptuja

■ Anton Varga, kvalificiran zidar, zaposlen na gradbišču »IMPOL« v Slovenski Bistrici.

»Vsako leto si vsi delavci Gradisa za prvi maj čestitamo k temu velikemu prazniku in si zaželimo mnogo delovnih uspehov. Čeprav bom za prvi maj doma, bom z mislimi na zelenem Pohorju, kjer bo na stotine delavcev preživele praznike. Ker mi financminister ne dopušča takega izleta, bom ostal kar doma, pa tudi obisk dobim. Iz Avstrije bo prišla moja hčerka.«



Anton Varga iz Slovenske Bistrice pri ravnanju betonskega tlaka v veliki hali nove valjarne v IMPOLU



Emil Pečar, vodja poslovnice avtoparka — SPO Maribor

Za 1. maj - 68 novih ležišč

Ze leta 1964 je naše podjetje — gradbeno vodstvo Ljubljana — začelo graditi drugi trakt bolnišnice »Petra Deržaja« v Siški. Toda zaradi pomanjkanja finančnih sredstev smo morali delo ustaviti, vse do lanskega julija, ko so bile finančne zadeve rešene. Tako smo z lanskim poletjem spet nadaljevali delo.

Te dni, ko smo obiskali gradbišče (bilo je to dobrih 14 dni pred prvomajskimi prazniki), je bilo v prvem in drugem nadstropju novega trakta prav živo. Obe zgornji nadstropji, v katerih bo 68 ležišč, verjetno za internistični oddelek, sta praktično skoraj izgotovljeni. Vse je že ometano, okna že davno zasteklena, po

tleh položeni vsi podi, napeljana je tudi vsa inštalacija. Seveda pa vsak gradbenec dobro ve, koliko je še dela pred tehničnim prevzemom, koliko je še čiščenja in najrazličnejših drobnih, skoraj nevidnih del. Tako je tudi v novem traktu bolnišnice »Petra Deržaja«. Treba je pregledati še vsako podrobnost vsake ključke in pipo, vsak vogalek, vsako parketno desčico, seveda pa je treba vse prostore še lepo počiščiti. Vrh tega je treba v sobe še prinesiti pohištvo — postelje, nočne omarice, mize, stole in drugo. Toda naši graditelji so zatrjevali, da bo do planiranega roka, do 30. aprila, prav vse na svojem mestu in pripravljeno za vselitev 68 bolnikov, še prej pa seveda za tehnični prevzem.

Kaj pa v pritličnih prostorih in kletih? Tu je pa še precej dela za 34 delavcev, ki so zaposleni na tem objektu. V pritličnih prostorih bodo razni laboratoriji, v kletih pa zborna ambulanta in lekarna. Tu je pa še vse videti »po zidarsko«. Vendar pa naši graditelji zatrjujejo, da

bodo tudi v obeh spodnjih etažah lahko uresničili pogodbeni rok do Dneva republike, 29. novembra, predali investitorju popolnoma urejene in opremljene tudi spodnje prostore novega trakta.

Rudi Cotič 50 - letnik

Aprila je praznoval 50-letnico rojstva dolgoletni član kolektiva Kovinskih obratov tov Rudi Cotič. Tovariš Cotič je rojen 8. IV. 1917 v Murščaku pri Radgoni. V zgodnji mladosti se je odselil z družino na Primorsko.

Regrutiran je bil v italijansko vojsko, kmalu pa je postal angleški ujetnik v Afriki; kjer je bil v Etiopiji, Keniji in Tuniziji. Leta 1944 pa se je pridružil V. prekomorski brigadi v Splitu, nato pa obiskoval prvo pilotsko šolo v JLA.

Od leta 1947 je zaposlen pri našem podjetju.

Ob 50-letnici iskreno čestita jubilaru celoten kolektiv »Gradisa«. J. Repše



ZVEZA MORA OSTATI

Pili smo čaj in prigrizovali kekse, ko se je kurir Jelošič Janko z Gorenjske, ki je bil tudi z nami, domislil:

»Takole grizljamo kekse in se držimo, kot da je ves svet naš. Spomnim se, kako me je komandir zvečer poslal na stražo. Bil sem lačen, da mi je vse plesalo pred očmi in bal sem se, da bom omedlel. Pa še hladno je bilo, tista prva, komaj slutena pomlad. Noč lepa, spodaj dolina v mesečini. Naslonim se na mlado brezo in še danes se mi zdi, da sem tako slonel oso noč. Ko me je prišel komandir klicati, je ves začuden obstal.

— Ja kaj si pa delal? je rekel.

— Kaj? sem zmeden zajecel.

— Pogledj brezo!

Pogledal sem jo in se namehnil. Kot zajec sem ji ogledal oboje muzevo lubje, do kamor sem dosegal, potem pa sem srebalo sok, ki se je cedil iz njenih ran. Bil je tako sladek, da se ne spomnim, ničesar slajšega v življenju.

Potem se je oglašil tretji; menda je bil Burger. »Nekoč me je neskončno bolel zob. Zrupal bi ga, pa je bil priraščen, kot da mišli na večne čase ostati v čeljustih. Skopal bi ga, pa nisem imel prave motike. No, in sem prosil in moledoval telegrafistko na kurirski postaji tako lepo, da mi je dala pol metra telefonske žice. In kolegu sem moral dati poslednjo cigareto, da se je vpleh pripravil k izdiranju. Navezal je zob, vlekel, splekel — in utrgal žico.

Sprosil sem si še en kos žice — toda zob ni popustil. Nosil sem ga s seboj in ga prenašal bolj brdko kot lakoto, dokler ni surovo meso starega kljuseta doseglo, česar telefonska žica ni zmogla. Bil sem rešen.«

Odpeljali smo se skozi vas Podturen in Marostar se je spomnil, kako je Ljubo, najmlajši kurir TV 15 prenašal pošto na bazo 20.

Fant je bil mlad začelnik, krajev ni poznal. Tako smo ga posadili na staro, izkušeno italijansko mulo in mu rekli: Dobro, se je drži, da ne padeš. Ko bo približno po treh urah obstala, boš pred sabo zagledal drobno lučko. (Vse skupaj se je namreč dogajalo ponoči; kot je pač za kurirje navada). Razjahaj, priveži mulo in pojdi k tisti lučki. Tam boš dobil pošto. Dobro je naveži na mulo, odbeži žival in se je prvi za rep. Čez kakšnih šest in pol do sedem ur, upamo, bosta oba nazaj.

Fant je gledal, kot da je prišel med norce. Toda ukaz je ukaz, in zlezel je na mulo. Res se je vrnil čez petih sedem ur brez nesreče.

— Kako je šlo? smo ga vprašali.

— Kakor ste ukazali, je odgonoril!

Saj pravim, tista mula je bila pravi partizan, čeprav se je rodila v Italiji. Narodnost ni tako važna. Važno je, da veš, kam hočeš.

Odlomek iz knjige Neže Maurerjeve. »Zveza mora ostati«. Knjiga je izšla pri Zavodu »Borec« v Ljubljani.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane sindikalne podružnice GRADIS CO, naj dvignejo slike otrok, obdarjenih pri »Dedku Mrazu«.

Slike so na vpogled na KO Ljubljana v materialnem oddelku pri tov. Adi Senčar.

NAPAKA

Na vse, ki naše nam napake kdaj narišejo, pa naj iskreno ali pa sovražno pišejo, takoj se vrzemo, vohljamo, kdo so in odkod, kaj delajo, kaj mislijo, kdaj skačejo čez plot, presijemo jim, skratka, v duši slednji kot jih brez izjem spodimo med sovražnike in med bedake tako zagnano, da vedno v tej zagnanosti pozabimo — NAPAKE...



Pionirji iz Bistrice

Dragi naš pokrovitelj

Znano je, da je naše podjetje pokrovitelj osnovne šole »Ferda Godine« v Bistrici v Prekmurju. Pred kratkim so se bistriški pionirji preselili v nove šolske prostore ter nam ob tej priložnosti pisali naslednje pismo:

Dragi naš pokrovitelj!

Po dolgem času se Vam pionirji bistriške šole ponovno oglašamo. Obenem se Vam opravičujemo, da tega nismo storili prej in obljubljamo, da se Vam bomo v bodoče pogostejše oglašali.

V letošnjem šolskem letu smo doživeli veliko zanimivega in novega, o čemer vam moramo pisati. Končno se nam je uresničila naša velika želja, da smo dobili novo šolo. Tu je zdaj marsikaj drugače, kot je bilo v stari šoli. Učilnice so tukaj svetle in veliko večje, klopi so nove, imamo vodovod, centralno kurjavo in druge stvari, ki so nam čisto nove.

S tem, ko smo dobili novo šolo, pa se postavlja pred nas veliko novih nalog. Na prvem mestu je tu seveda učenje. Možnosti imamo sedaj mnogo, samo treba je še volje in pridnosti. Te pa nam zdaj v novi šoli tudi ne manjka.

Zdaj, ko imamo dovolj prostora, smo tudi začeli več izvenšolsko delati. Najbolj sta delovna foto in modelarski krožek.

Ob otvoritvi nove šole, katere se žal niste mogli udeležiti, so člani fotokrožka napravili nekaj posnetkov in v prilogi Vam pošiljamo nekaj slik, ki naj bi Vam vsaj delno pokazale, kakšno svečanost smo ob tej priliki imeli in kako se naši najmlajši počutijo v novih prostorih.

Sprejmite mnogo pozdravov!

Pionirji bistriške šole.

Kaj pravijo naši mladinci

Anketirali smo 124 mladincev. Z določenim vprašalnikom smo želeli ugotoviti, kaj naši mladinci delajo v prostem času, s katerimi problemi se ukvarjajo in kaj jih pri delu najbolj ovira.

Na postavljena vprašanja so mladinci odgovorili takole:

Na vprašanje kaj delajo v prostem času?

1. Ukvarjam se s športom 84 (73,6 %)

2. Citam knjige, časopise 76 (66,6 %)

3. Grem v kino 34 (29,8 %)

O čem se največkrat pogovarjate?

1. poklic, stroka 96 (84,2 %)

2. odnosi v podjetju, samoupravljanje 51 (43,8 %)

3. šport 82 (71,9 %)

4. življenjska raven, cene, dohodki 28 (29,5 %)

5. stanje v gospodarstvu 12 (10,5 %)

6. osebni problemi 78 (68,4 %)

7. o glasbi in filmu 2 (1,4 %)

8. problemi komune 4 (3,5 %)

Kaj vam v zadnjem letu povzroča največ skrbi?

1. Delo, učenje 62 (54,4 %)

2. družinske razmere 12 (10,5 %)

3. manjvrednostni občutki, zapostavljenost 20 (15,9 %)

4. ljubezenske težave 26 (22,8 %)

5. pomanjkanje denarja 30 (26,8 %)

Kaj si osebno najbolj želite v prihodnjih letih?

1. zdravje, srečo, razumevanje v družini 30 (26,2 %)

2. napredovanje v službi in uspeh pri delu 64 (56,1 %)

3. več možnosti, da bi vplival na odločanje v kolektivu 56 (49,2 %)

4. mir v svetu 16 (14,1 %)

5. višji življenjski standard, avto 12 (10,5 %)

Ali bi želeli dopolnjevati znanje, se nadalje izobraževati?

da 98 (78 %)

ne 26 (22 %)

Večina mladincev se želi stalno izobraževati, sodelovati pri upravljanju ter se v prostem času ukvarjati s športom.

Naš prispevek za strokovna šolstvo v letu 1966

V skladu s predračunom centra za izobraževanje smo v letu 1966 izplačali v sklad za strokovno šolstvo pri posameznih občinskih skupščinah skupno 44.000.951 S din, in sicer:

	S din
Skupščina občine Ljubljana-Center	7.948.854
Skupščina občine Ljubljana-Moste	11.237.310
Skupščina občine Celje	2.907.144
Skupščina občine Jesenice	4.140.322
Skupščina občine Maribor-Center	7.511.789
Skupščina občine Maribor-Tabor	2.025.647
Skupščina občine Ravne na Koroškem	3.692.873
Skupščina občine Škofja Loka	2.411.520
Skupščina občine Koper	2.125.492
Skupaj	44.000.951



S seminarja za varstvo pri delu za PE Ljubljana in Zalog. Seminar je obiskovalo 45 strokovnjakov

NOVO IZVOLJENI ČLANI DELAVSKEGA SVETA PODJETJA

Na volitvah dne 20. 4. 1967 so bili v centralni delavski svet izvoljeni:

Brglez Vinko, šef strojno prometnega obrata Ljubljana

Curk Peter, kovinostrugar — Kovinski obrati Ljubljana
Cvikl Ferdo, gradbeni inženir — Gradbeno vodstvo Celje

Demšar Anton, vodja tesararske delavnice — Škofja Loka

Gregorič Alojz, gradbeni tehnik — gradbeno vodstvo Ljubljana

Gartner Vincenc, strojni tehnik — centrala Ljubljana
Hernec Marjan, visoko kvalificiran strugar — kovinski obrati Maribor

Hočevar Franc, visoko kvalificiran zidar — gradbeno vodstvo Jesenice

Korper Janez, visoko kvalificiran tesar — gradbeno vodstvo Maribor

Kostanjevec Stanko, gradbeni delovodja — gradbišče Ravne na Koroškem

Keršič Ivan, šef komerciala — gradbeno vodstvo Celje

Lukač Božo, tehnični pomočnik — gradbeno vodstvo Jesenice

Maister Borut, dipl. gr. ing. — gradbeno vodstvo Maribor

Pahor Edo, strojni referent — gradbišče Zalog

Purger Ivan, visoko kvalificiran zidar — gradbišče Koper

Podgoršek Ivan, visoko kvalificirani tesar — gradbeno vodstvo Ljubljana

Repovž Franc, šef komerciala — gradbišče Zalog

Stoviček Jenda, tehnični pomočnik — OGP Ljubljana

Vodopivec Pavel, dipl. ing. arh. — Biro za projektiranje

Zorec Alojz, gradbeni delovodja — gradbeno vodstvo Maribor

Nadaljevanje s 3. strani

sezoni vzrok za tolikšne zaloge. Kolikor več je npr. železokrivnic, toliko večje morajo biti zaloge, kajti železokrivnica ne more delati, če nima na razpolago vseh profilov železa. To pa terja veliko zalogo. Če pa razmišljamo v tej smeri še dalje, potem nujno pridemo do sklepa, da bi bilo precej zalag manj, če bi naša prava dela v celoti funkcionirala. To pomeni, da bi potem točno vedeli, kdaj bomo potrebovali določeno vrsto materiala in koliko. Ob spremenjenih razmerah na tržišču, kjer je že čutili močan vpliv gospodarske reforme in je torej material že lažje dobiti, bo veliko prav od poprejšnje priprave dela odvisno, koliko materiala bo treba imeti na zalogi. Razen tega pa nismo prišli tudi do tega, da bi bili načrti taki, da bi omogočili nabavo materiala po delovnih fazah.

Sicer pa reforma le še ne deluje na vseh področjih. Se vedno se srečujemo z razpisi, ko zahteva investitor od ponudnika, da ima na zalogi toliko in toliko materiala, se pravi, da hoče jamstvo, da je gradbeno podjetje tudi glede na zaloge materiala sposobno zgraditi objekt. Takšne zahteve seveda niso v skladu s reformo, saj bi tako jamstvo lahko zahtevali le od velikih trgovskih podjetij, da so sposobna zagotoviti toliko materiala in v takih rokih, kakor ga gradnja zahteva.

No, še glede železa, ki je prišlo v Celje, »ne da bi ga naročili«, kot so povedali. To se lahko zgodi, pravi tovariš Božič. Mi blago prej naročimo, če nekdo potem tega nujno zahteva, mu ga damo npr. iz trgovske mreže, tisto sprva naročeno pa vseeno pride. Za podjetje je končno vseeno, v katerem skladišču je material. Eno t a s tem ni prizadeta, saj se obrestni obračunavajo iz centralne rezije.

KOMU PRIPADA DOPUST

Za organiziranje letnega dopusta članov delovne skupnosti »Gradisa« so organi upravljanja podjetja ukrenili vse potrebno. Določen je čas sezone za Gradisove domove ob morju, cene penzijskih uslug in koliko prispeva k stroškom za letovanje bo dobil posamezen član delovne skupnosti.

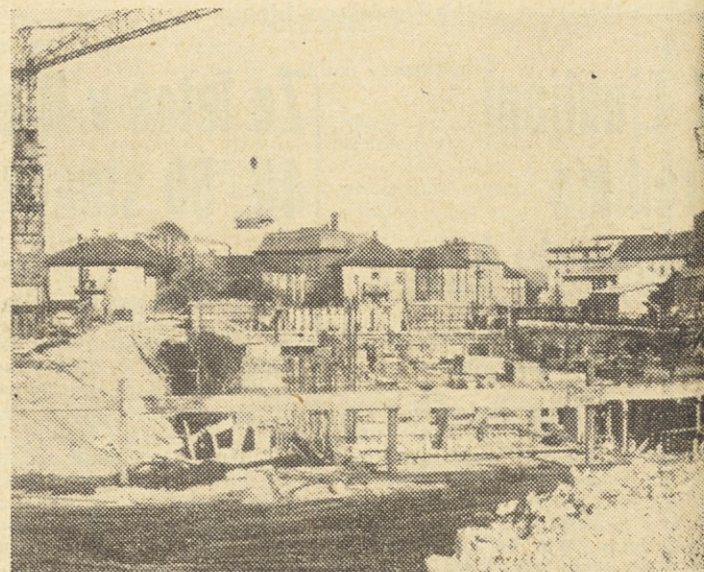
Gradis ima svoje počitniške domove v Ankaranu, Poreču in na Pohorju. Domova ob morju bosta odprta za goste od 10. junija do 28. septembra, na Pohorju pa je dom odprt vse leto.

Kdor bo želel svoj dopust prebiti v našem počitniškem domu, izpolni prijavo, na kateri napiše svoje želje glede časa in števila oseb, ki bodo skupno z njim letovali.

ROK PRIJAVE ZA BIVANJE V POČITNIŠKEM DOMU JE 10. MAJ 1967.

Obrazci za prijave so na razpolago pri upravi enote, kjer je delavec stalno zaposlen in pri recepcijski službi v kadrovske soc. službi pri centrali podjetja.

Za priznanje prispevka k stroškom za letovanje je treba izpolniti zahtevek po posebnem obrazcu. Ta zahtevek izpolni član delovne skupnosti »Gradisa«, ki ima pravico do rednega letnega dopusta v koledarskem letu, ne glede na to ali bo izkoristil svoj



Najnovejši posnetek gradnje ključnih bolnišnice v Ljubljani

dopust v našem počitniškem domu ali kje drugje, kjer bo imel organizirano celodnevno oskrbo.

Prijavo za letovanje v domu »Gradisa« skupno z zahtevkom za priznanje prispevka k stroškom za letovanje ali pa samo ta zahtevek, če ne bo letoval v »Gradisovem« domu, je treba poslati do 10. maja kadrovske socialni službi pri centrali podjetja.

Izvelec iz sklepov upravnega odbora podjetja: Na svoji seji dne 19. 4. 1967 je upravni odbor podjetja sklenil sledeče:

1. Odobrijo se cene penzijskih uslug za počitniške domove »Gradisa«.

Odrasli na eno osebo za bivanje. Celodnevna oskrba nad 3 dni 28 N din, do 3 dni 33 N din.

Posamezni obroki:

— zajtrk nad in do 3 dni 3,50 N din,

— kosilo nad in do 3 dni 10 N din,

— večerja nad in do 3 dni 7,50 N din,

— prenočišče nad 3 dni 7 N din, do 3 dni 12 N din.

Čiroci do 7 let plačajo polovico te cene.

Dodatne usluge se računajo po tržnih cenah. V ceni za penzijske usluge ni vračunana turistična taksa.

Recepcijska služba (v sklopu KSS pri centrali) se pooblašča, da razporedi prijavljene člane kolektiva, ki niso poročeni ali nimajo soloobveznih otrok, v času sezone junij in september, kolikor bi zaradi večjega števila prijav za julij in avgust ne bilo mogoče ustreči vsem željam članov našega kolektiva za bivanje v počitniških domovih ob morju.

Skrajni rok za sprejemanje rezervacij članov kolektiva Gradisa je 10. maj 1967. Po tem roku odda recepcijska služba proste kapaciteite drugim zunaj Gradisa.

Začetek sezone (za domove ob morju) se določi 10. junij in traja predvidoma do 28. septembra.



Skupina vajencev s svojim inštruktorjem Stankom Kostanjevcem na Ravnah

V domu na Pohorju traja sezona vse leto.

Redne izmenjave gostov so vsakih 10 dni.

2. Delavskemu svetu podjetja se predlaga, da sprejme naslednji sklep o priznavanju prispevka k stroškom letovanja članom kolektiva Gradisa:

a) za stroške prevoza se izplača vsakemu članu kolektiva, ki koristi svoj redni letni dopust, enkratni znesek 120 N din in za vsakega ožjega družinskega člana (žena, mož in otroci), ki ni zaposlen in ga član kolektiva vzdržuje, po 20 N din.

b) K stroškom za letovanje v počitniškem domu Gradisa ali drugem objektu, kjer je organizirana celodnevna oskrba, pripada članu kolektiva Gradisa za vsak dan letovanja, vendar največ za 10 dni, po 15 N din, za ožjega družinskega člana (žena, mož in otroci nad 7 let), ki niso zaposleni oz. nimajo drugih davkom podvrženih dohodkov, po 12 N din in za otroke do 7 let starosti po 8 N din na dan.

Pogoj za priznanje prispevka je najmanj tridnevno nepretrgano letovanje s kompletno celodnevno oskrbo.

c) Upokojevcem, ki so bili neposredno pred upokojitvijo član delovne skupnosti Gradisa vsaj 10 let in invalidsko upokojevim, pripada prispevek k stroškom letovanja, če bivajo v počitniškem domu Gradisa, po 15 N din na dan, vendar največ za 10 dni pod pogojem, da bodo letovali najmanj tri dni nepretrgoma.

Protiprašna zaščita betonskih tlakov

Ko se industrijska delovna organizacija odloči za gradnjo novega objekta, je tako za oddajo del kot tudi za način izvedbe odločilna cena. To seveda nastane tudi takrat, ko se investitor odloča za vrsto tlaka in največkrat izbere za tlak navaden beton. Ko pa začne objekt uporabljati, ko se začne prevozi z različnimi transportnimi sredstvi, postane betonski tlak prašen. Ta fin oster prah prodira povsod, kvari stroje in ovira dihalne organe. Končno predstavlja ta prah pri mnogih industrijah (fina mehanika, živilska industrija) važen faktor, ki povzroča poškodbe ali onesnaženje izdelanih proizvodov. Mnogokrat v industrijah s takim tlakom upajo, da bo nastajanje prahu sčasoma ponehalo. Toda do tega ne pride: nobeno pometanje, nobeno pomivanje ne prepreči tvorjenja prahu.

Ker se s takimi primeri stalno srečujemo tudi pri nas, je prav, če ta problem nekoliko bolj osvetlimo in da pogledamo, kako bi lahko preprečili nastanek prahu.

I. Kako nastane prah

Vzroki za nastanek prahu so številni. Oglejmo si najprej cement: najbolj uporabljeni portland cementi sestojijo iz naslednjih glavnih sestavin:

- apno 60 % — 67 %
- silicij 16 % — 24 %
- aluminij 4 % — 9 %

Med strjevanjem cementa silicijevi elementi ne morejo v celoti nevtralizirati vsega apna. Preostanek apna, ki ga imenujemo »prosto apno«, je mehak material in pri zelo majhnem prometu se zdrobi v prah. Površina betona dobi prašnat videz. Kolikor slabša je kvaliteta betona, toliko lažje se tvori prah. Za nastanek prahu zadošča že uporaba cementa, ki je predolgo ležal v neprimernem skladišču ali slaba doza cementa. Povzročajo ga premehki mineralni agregati, slaba granulometrijska krivulja uporabljene agregata, slaba ugraditev, slaba komprimacija ali pa premalo skrbna površinska obdelava tlaka.

Ce imamo na betonskih tleh močan promet, pride do hitre obrabe in do drobljenja zrn mineralnega agregata, kar je seveda odvisno od njihove trdote in od sile, ki deluje na tlak preko koles. Na učinek obtežbe s kolesi delujejo trije parametri:

— premer kolesa: čim bolj majhno je kolo, tem bolj je obtežba koncentrirana in zato je tudi večja obraba tal;

— širina platišča;

— material, iz katerega je izdelano platišče. Če je platišče izdelano iz mehkega materiala, se prilagodi površini tlaka, obremenitev se porazdeli po površini in obraba tal je manjša. Nasprotno pa je, če imajo kolesa kovinsko platišče, kontaktna ploskev je omejena na vrh mineralnega agregata, ki prevzame obtežbo s kolesa od točke do točke. Iz tega sledi obraba in drobljenje posameznih zrn mineralnega agregata, kar povzroča veliko obrabo betona.

Ce hočemo izboljšati betonski tlak, je torej treba povečati njegovo površinsko trdnost po primernem postopku, ki ga imenujemo »protiprašna zaščita«.

Treba bi bilo omeniti še to, da obdelava betonske površine samo z zidarsko žlico ne da zadovoljive gostote in trdnosti betonske površine in zato v takih primerih nastopa prah v neprimerno večjih količinah, kot če izdelamo tlak z ustreznimi vibracijskimi stroji.

II. Priprava površine

Uspešnost in trajnost protiprašne zaščite je odvisna hkrati od vrste uporabljenega postopka, od velikosti prometa in od kvalitete betona: ni namreč mogoče doseči odpornosti proti obrabi, če imamo slab beton. Protiprašno zaščito lahko uporabimo pri zdravi in čisti podlogi, pa najsi je to nova ali stara.

1. Nov tlak: Tudi nov tlak moramo očistiti; odstraniti je treba slabo sprejete delce mineralnega agregata, ga okratčiti in pomesti in nato pobrati še preostale delce in prah z industrijskim sesalcem za prah.

Zaradi alkalnosti mladega betona je treba pri nekaterih protiprašnih obdelavah čakati dovolj časa, da se apno veže z ogljikom.

2. Star tlak: stara površina zahteva čestokrat popravila lukenj, razpok in podobno. Ta popravila morajo biti izvršena zelo skrbno. Vedeti je treba, da se nov beton največ-

krat zelo slabo prime starega betona. Slaba mesta, ki jih želimo popraviti, moramo izsekati v obliki kvadrata ali pravokotnika z vertikalnimi stenami izsekanega telesa. Ploskve tako izsekanega telesa premažemo najprej z lepilom za beton (lepilo epoxydnega ali vinilnega sestava), nakar izsekano luknjo zalijemo z betonom, ki mora imeti isti sestav kot beton tlaka.

Ko so popravljene deli suhi in beton dovolj trd, se prične s čiščenjem vse površine.

Madeže odstranimo z betona s kovinsko krtačo. Maltne in oljne madeže barv odstranimo s primernimi topili, kot npr. s trikloretilenom, bencinom ali z drugimi proizvodi, ki se dobijo v trgovini. Da bi dobili hrapavost površine in s tem boljšo oprijemljivost z betonom, je treba površino betona poribati s 5 % do 10 % raztopino solne kisline. Jakost raztopine je odvisna od kvalitete betona, predvsem od njegove gostote. Po tem čiščenju je treba površino oprati z obilno količino vode, nakar pustimo, da se tlak osuši.

III. Način in vrsta zaščite

1. Fluosilikatizacija

Fluosilikate dobimo v trgovski mreži v treh oblikah: kristali, prah in vodna raztopina. V gradbeništvu so najbolj razširjeni magnezijevi in cinkovi fluosilikati. Ti proizvodi so najučinkovitejši, če jih uporabljamo pri novih betonih; betoni naj bodo starejši od 8 dni in ne več kot en mesec. Njihova lastnost je, da tvorijo z apnom netopljive sestavine kalcijevega silikata, kalcijevega fluorida in magnezija. Te sestavine se tvorijo v cementni malti, ki obdaja mineralni agregat, in strukturo tako ojačijo. Obdelava s fluosilikati povzroči tako odtiden zgornji plast tlaka; površina tlaka se impregnira v debelini 4 do 5 mm. To je bolj impregnacija kot pa površinska obloga in zmanjša tudi vodopropustnost betonskega tlaka, zviša odpornost proti delovanju slabih kislin ter preprečuje tvorbo plesni in gehe.

Kristali so v vodi lahko topljivi, uporabljajo se mešanica 1 kg proti ca. 5 litrom vode. Priporočljivo je uporabiti mlačno ali toplo vodo, da se kristali v vodi hitreje raztopijo. Za to delo ni potrebno uporabljati kvalificiranih delavcev, zanj zadošča tudi običajni delavci, ki jih ima tovarna za vzdrževanje svojih objektov. Raztopino se razprostere po površini s krtačo, trdo metlo ali pa razpršilcem, ki mora biti izdelan iz bakra. Paziti je treba na to, da razprostrta tekočina res pride v vse pore v betonu. Raztopino razprostremo po površini dva do trikrat, kar je odvisno od poroznosti betonskega tlaka. Tekočina, ki jo uporabimo za prvo razprostiranje, mora biti bolj tekoča kot pri drugem in tretjem razprostiranju. Med posameznim nanašanjem mora biti vsaj 24 ur presledka. Ko nanesemo zadnji sloj, moramo vso površino nato po 24 urah oprati z veliko količino vode, s katero odstranimo odvečno količino raztopine, katera bi sicer pustila na površini film, ki bi se hitro razdrobil. Naslednji dan je tlak že uporaben.

Za 1 m² tlaka se rabi od 200 do 600 g fluosilikata. Uporaba fluosilikata zahteva tudi nekatere varnostne ukrepe, kot npr.

- ne smemo uporabljati železne posode in
- razjedajočim učinkom izpostavljenih raztopine.

2. Mineralna in rastlinska olja, laki

Olja in laki se setoje iz kombinacije rastlinskih in mineralnih olj, kot laneno olje, sojino olje, olje iz kitajskega lesa, ki so razredčeni s terpentinom. Vsak proizvod je izdelan po posebnem postopku in je pripravljen za takojšnjo uporabo. Te proizvode lahko uporabimo prav tako dobro pri očiščenih starih betonskih tlakih, kot pri novih betonskih tlakih. Pri le-teh mora biti beton suh in star vsaj mesec dni. Njih vloga je v tem, da

impregnirajo cement v globini 4 — 5 mm: globina impregnacije je pač odvisna od poroznosti betonskega tlaka. Z uporabo teh proizvodov dobijo posamezni delci na površini tlaka večjo kohezijo, preprečimo nastanek prahu, zboljša se trdnost betona in njegova odpornost proti obrabi. Tla postanejo tudi manj občutljiva za delovanje olja, bencina, hidrokarbonatov, kemikalij in še posebej na slabe kisline.

Ce uporabljamo brezbarvne proizvode, dobi betonski tlak barvo ambre, nekateri porozni betoni pa ohranijo tudi svojo naravno barvo. Tlake lahko tudi obarvamo, če dodamo tem produktom posebna barvila, približno 50 gramov na liter olja. Produkti z barvilom pa so manj odporni proti obrabi kot brezbarvni produkti. Delo samo ne zahteva kvalificiranih delavcev, opravi ga lahko tudi sposobnejši nekvalificirani delavec.

Tovrstni proizvodi se nanašajo s krtačo na betonski tlak v tanki plasti. Običajno sta potrebni dve plasti, le če je tlak zelo porozen, je potrebna tudi tretja plast. Paziti moramo, da ne nanašamo teh proizvodov v predebelih plasteh, ker se te snovi same zelo hitro obrabijo. Med nanašanjem posamezne se že nanesena plast dobro posuši. Dolžina plasti moramo imeti presledke 8 do 24 ur, da tega presledka — od 8 do 24 ur se ravna po temperaturi in vlagi v prostoru, v katerem delamo. Tako obdelan tlak lahko uporabljamo že po 24 urah, dokončno trdnost pa dobi površina šele po več tednih.

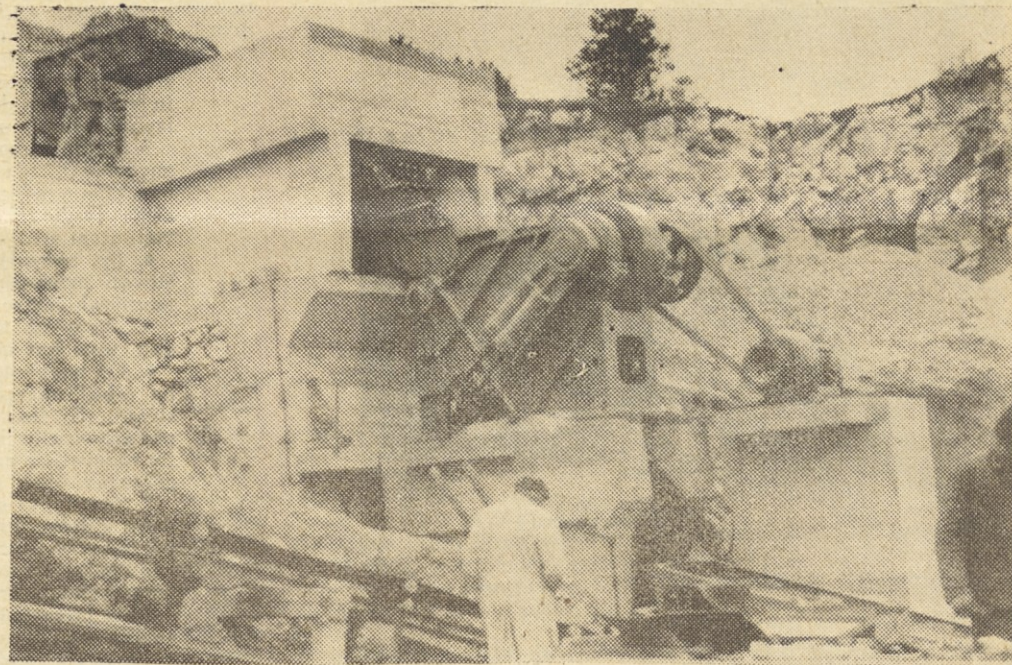
Z enim litrom enega od tovrstnih proizvodov prekrivamo 4 do 7 m² površine, to je 150 do 300 g proizvoda za 1 m² površine. Pri delu ni treba upoštevati nobenih posebnih varnostnih ukrepov, ker ne nastopijo nikakršni škodljivi hlapi.

3. Opleski

V zadnjih nekaj letih so opleski zavzeli važno mesto pri zaščiti betonskih tal. Pojav sintetičnih smol na trgu je omogočil izdelavo novih vrst barv, ki imajo mnogo izvrstnih kvalitet, posebno veliko odpornost imajo proti brušenju: ta je celo mnogo večja od že znanih barv, ki so izdelane na bazi kavčuka.

Te barve, izdelane na bazi epoxida, polurethana, poliestra in podobno, se ne uporabljajo samo za protiprašno zaščito, temveč tudi za estetsko oblogo, ki olajša vzdrževanje in je odporna proti vplivom kemikalij. Neobhodno potrebno pa je pri teh opleskih skrbno delo, sicer ne dobimo dobre obloge.

Medtem ko so barve, izdelane na osnovi kavčuka, že pripravljene za takojšnjo uporabo, so barve, izdelane na osnovi sinteti-



Rekonstrukcija kamnoloma na Črnem kalu

Poslovna enota Koper je imela za pridobivanja betonskega agregata instalirano manjšo mehanizacijo v kamnolomu Pršuslje ali kakor pravimo v podjetju na Črnem Kalu. Letos pa so potrebe po betonskem agregatu znatno večje kot v preteklih letih. Z graditvijo kopske železnice so se potrebe še znatno povečale, saj je bila investicijska grupa pri ZTP zainteresirana, da bi Gradis dobavljala iz svojega kamnoloma še tolečenec velikosti 30—65 mm.

Takšne obveznosti pa podjetje ni moglo sprejeti z dosedanjjo opremo v kamnolomu. Zato je tehnična služba centrale sestavila in predložila komisiji delavskega sveta za investicije ekonomsko utemeljitev za nabavo nove opreme, predvsem za večji čeljustni drobilec. Na jugoslovanskem tržišču se je našel ustrezeni drobilec v Strojni tovarni Trbovlje, ki izdeluje udarne čeljustne dro-



Delo v kamnolomu je naporno. Ročno razbijanje skal v kamnolomu na Črnem kalu

bilce. Tako smo imeli možnost izbrati največji tip iz te družine — drobilec UCD-III.

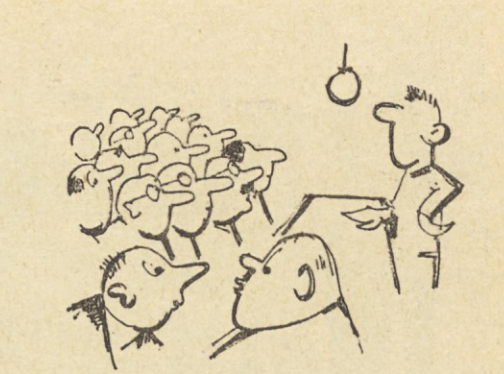
Princip delovanja udarnega čeljustnega drobilca je v tem, da material drobi z udarcem čeljusti. Udarne čeljust leži pod kotom v sami odprtini drobilca, s tem pa je omogočeno, da se material pomika počasi od vhoda proti izstopni odprtini. Zaradi tega počasnejšega prehoda se material lahko večkrat obrača in s tem dobi želeno kockasto obliko. Čeljusti majo sorazmerno veliko frekvenco gibanja, ki pa se proti izhodni odprtini v drobilcu poveča in s tem preprečuje zaustavljanje materiala pri izhodu iz drobilca, kar se dogaja pri običajnih drobilcih.

Sama konstrukcija drobilca omogoča menjavo izstopne odprtine, in to v velikih mejah, tako da lahko pridobivamo želene frakcije. Čeljusti so izdelane iz 12—14 % manganove litine. Posebnost te litine pa je v tem, da se z udarci trdota še povečuje.

DroBILEC UCD-III je težak 15.000 kg in smo ga morali razstavljenega prepeljati skupno z dozirno napravo na treh kamionih iz Trbovelj v Črni Kal.

Cena drobilca z bunkerjem in dozirno napravo je bila 30 milijonov Sdin, skupni stroški montaže in gradbenih del pa bodo znašali ca. 70 milj. Sdin. Kalkulirali pa smo, da moramo drobilec amortizirati pri količini 55.000 m³ tolečenca.

K drobilcu, ki ima pogonski elektromotor jakosti 60 kW, spada še mehanizirana dozirna naprava, ki ima prav tako manjši elektromotor za pogon vozička, ki dodaja material mehanično iz bunkerja. Bunker sam je iz močne jeklene konstrukcije. Drži 5 m³ in ima v zgornjem delu, kjer se nasipava material, močno rešetko, ki preprečuje dostop večjih kosov drobljenega materiala kot pa



— Kdaj se bo začela diskusija?
— Brž ko se razidemo!

nih smol, iz dveh komponent (smola in strjevalec), ki se zmešajo:

- polyester smole ob takojšnji uporabi,
- epoxydne in polyuretne smole 10 minut do pol ure pred uporabo.

Kakršna koli naj je vrsta opleska, je treba oplesk nanašati na beton, ki je star najmanj mesec dni in ki ne vsebuje več kot 3 % vlage. Površina mora biti fino izbrušena, gladka, zdrava in brez maslnih madežev ali druge umazanije.

Med delom in sušenjem mora biti temperatura višja od 15° C, kadar uporabljamo barve, izdelane na osnovi epoxydov, polyuretanov in polyesterov. Pleskamo s čopičem, slikarskim valjarjem ali razpršilcem. Za to delo moramo uporabiti kvalificiranega delavca.

Pleska se v dveh ali treh plasteh. Prva plast — osnova — je razredčena in omogoča boljše sprijemljivost. Zadnjemu tretjemu oplesku se včasih doda zrna carburunda. Med posameznimi opleski mora biti 8 do 24 ur presledka, kar je odvisno od temperature in od vlage zraka v prostoru.

Opleskane površine lahko uporabljamo že nekaj ur po dokončanem delu. Priporočljivo pa je, če opleskane površine ne uporabljamo prej kot po 5 do 8 dneh; končno trdnost pa dobi oplesk šele po nekaj tednih.

Barve se porabi 300 do 600 gr/m², kar je odvisno pač od poroznosti betona in od debeline opleska.

Priporočljivo je, da prostore, v katerih pleskamo, dobro zračimo in da se prepove uporaba ognja (kajenje, gretje itd.).

so predpisani, in sicer v velikosti 500 × 350 mm.

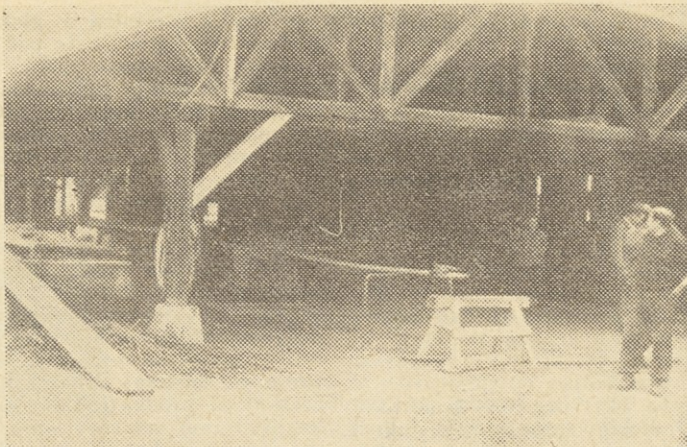
Vstopna odprtina čeljusti je 650 × 400 mm, izstopno odprtino pa je možno regulirati od 35 do 100 mm. Pri tem dosežemo lahko kapaciteto drobilca od 20 do 60 m³/h.

Razumljivo je, da zahteva sam drobilec, kakor tudi vstopni bunker z dodajalno napravo, primerne armaranobetonске temelje. Zato je utemeljena nabava takšnega drobilca s celotno opremo samo tam, kjer so zagotovljene takšne potrebe po betonskem agregatu ali tolečencu, da je izkoriščena kapaciteta vseh naprav.

Celotni tehnološki postopek pridobivanja tolečenca za kopsko železnico, kakor tudi pridobivanje betonskega agregata za potrebe kopskega bazena, mora biti razumljivo sinhroniziran od pridobivanja materiala, nakladanja, prevoza, drobljenja, separiranja in odvoza materiala. Zato nakladamo z nakladarjem »Tigar« T-100 in dumperji Koehring. Enkratno količino materiala, tj. 5 m³, ki ga prepelje dumper, zdrobi drobilec v desetih minutah.

Ker smo v zaostanku z dobavo tolečenca za kopsko železnico, za katero moramo do 1. novembra dobaviti 50.000 m³ tolečenca, bomo morali delati v kamnolomu vsaj v dveh izmenah in dobaviti dnevno 290 m³. Ta naloga pa zahteva veliko naporov pri pridobivanju materiala kakor tudi pri vzdrževanju celotne strojne opreme. Vsaka ura ko mehanizacija stoji, povzroča do 100.000 din škode. To pa bo mogoče preprečiti samo z najboljšo organizacijo in dobro koordinacijo vseh prizadetih, ki sodelujejo v celotnem tehnološkem postopku.

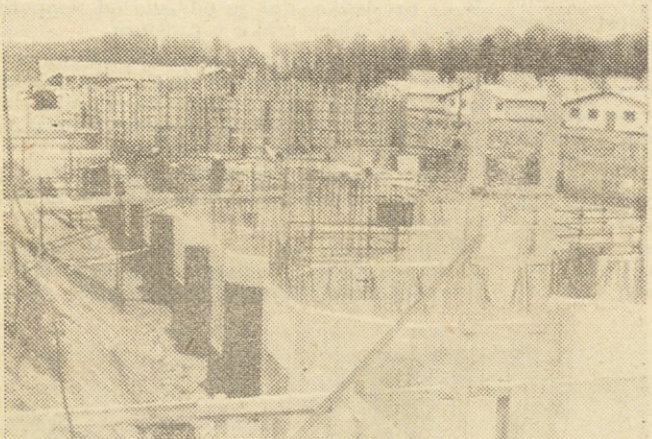
M. A.



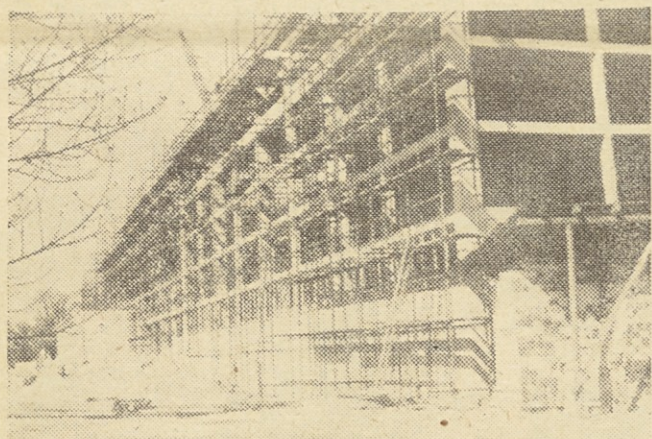
Železokrivska brigada tovariša Štruca iz Maribora si želi novo barako, da bi si mogli urediti moderno železokrivnico — Desno: pogovor članov UO počitniških domov



Na gradbišču v Veržju je delavce seznanil z novimi gasilskimi aparati gasilski podčastnik Alojz Senekovič



Z gradbišča gradnje silosov pri Ptuj. Kakovost betona je odlična



Velika hala novega dela papirnice v Vevčah, ki jo gradi PE Ljubljana-okolica



V 14-metrski luknji, ki so jih izvrtali za globinsko čelno miniranje v Kopru, so položili 800 kg razstreliva. Zadnji trenutki pred miniranjem



Slika levo: Del kolektiva, ki gradi silose pri Ptuj — V sredi: V trenutku eksplozije v našem kamnolomu na Crnem kalu — Desno: Tako se učijo vajenci PE Ljubljana

Mehanizacija in varno delo

Deset zapovedi za varno delo s stroji gradbene mehanizacije

Vsakomur v našem podjetju je znano, da imamo gradbeno mehanizacijo, ki jo sestavljajo zelo različni tipi strojev. Ti stroji s svojo kapaciteto, številnimi delovnimi operacijami in univerzalnostjo marsikdaj močno skrajšajo in olajšajo naporno delo.

Da bi ti stroji dosegli tudi dolgo življenjsko dobo, redno obratovanje brez zastojev, čim manjše pogonske stroške, največje delovne in finančne uspehe in ne nazadnje zadovoljivo in varno obratovanje s stroji malih, srednjih in največjih oz. največjih zmogljivosti, je potreben dober strojnik. V vsem tem igra poglavitno vlogo naš človek strojnik in upravitelj mehanizacije.

Ti ljudje več ali manj vestno vodijo zaupane jim stroje, vendar upam, da mi ne bodo zamerili, če jim navedem nekaj koristnih nasvetov, ki naj pripomorejo, da bo čim bolj uspešna akcija »Varno delo v letu 1967«.

1. Pri upravljanju strojev naj upravitelji skrbijo zase in svoje bližnje, za varno delo in zdravje, ki je vir zadovoljstva in uspeha pri delu. Pogoji za to pa so: red, čistota in sposobnost strojnika in stroja.

2. Prizadevati si je treba, da se s strojem upravlja čim bolj strokovno in vestno ter da se strojnik stalno izpopolnjuje v znanju.

3. Strojnik mora imeti občutek odgovornosti, da mu je zaupana ogromna vrednost ter da lahko povzroči veliko škodo z nestrokovnim vodenjem stroja.

4. Pri upravljanju stroja je upoštevati predpise o normalnih obremenitvah ter se jih je tudi držati.

5. Stroj je treba negovati vsak dan, tako kot neguješ samega sebe.

6. Ob najmanjšem defektu je treba takoj ukrepati, da se le-ta odstrani. S tem preprečimo večje okvare strojev in poskrbimo za svojo varnost in za varnost svojih sodelavcev (npr. na žerjavih).

7. Znanje, ki si ga je strojnik pridobil z dolgoletno prakso, naj skuša posredovati svojim bližnjim sodelavcem — strojnikom, ki so se namenili služiti kruha za krmilom stroja. Pri vsem tem pa naj čim bolj dosledno upošteva navodila in smernice, ki jih predpisujejo proizvajalci strojev in služba vzdrževanja v podjetju.

8. Želel bi navesti nekaj konkretnih primerov, ki dosti jasno ilustrirajo nepravilno in malomarno upravljanje stroja.

a) Pri delu z žerjavi je prenašal žerjavist bremena, ki zdaleka ne ustrezajo dovoljenim pogojem obratovanja. Obtežbe so presegale tudi 60–70 % predpisanih obremenitev. Znano je, da celo proizvajalec preizkuša žerjave z največ 30 % statične obremenitve.

b) Na žerjavu LM-25 je nastala komaj opazna napaka v elektromagnetu, ki je povzročila neaktivnost zavore, tako da je ročica žerjava začela drseti navzdol. S skrajnim naporom in opozarjanjem je žerjavist rešil tri delavce, ki so bili tisti hip pod žerjavom.

c) Vibromaks je na videz nenevaren stroj, vendar naj omenim, da ni dolgo tega, ko je (ne pri nas) ubil enega delavca. Vzrok je bila majhna neprevidnost in že ga je sklopka oz. zamašnjak zgrabil za delovno obleko, kar je seveda bilo usodno.

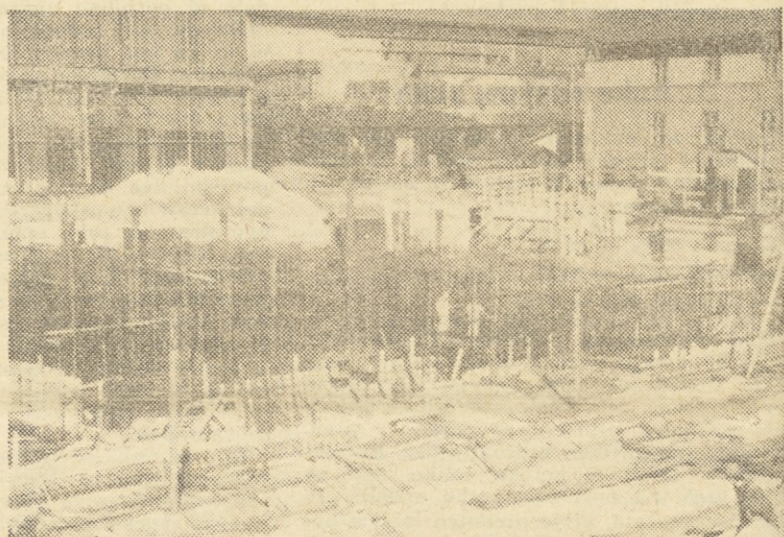
9. Marsikdaj se pojavlja, da naši strojnik na gradbiščih nimajo najosnovnejše prehrane, stanovanja in

sanitarij, kar neposredno vpliva na delovno sposobnost, elan in nazadnje na varnost dela.

10. Se in še bi lahko našteval, vendar mislim, da je cilj vzdrževanja in namen tega pisanja v tem, da si osvežimo napisana in nenapisana določila, ki jih po službeni dolžnosti moramo tudi izvajati in spoštovati. Vzdrževanje mehanizacije in precejšnja mera zbranosti je osnovni pogoj za varno delo s strani gradbene mehanizacije.

Vsem želim obilo uspeha pri uresničevanju gesla »Varno leto 1967«.

M. F.



Izkop temeljev za težko valjarno na Ravnah

„BLOOMING“ V GRADNJI

Gradnja temeljev za težko valjarno »BLOOMING«, ki je podaljšek nove valjarne, je v tem letu največja investicija Železarno na Ravnah.

Poslovna enota Ravne, ki gradi ta veliki industrijski objekt, je pri izkopu jame za temelje naletela na velike težave zaradi močne talne vode. Kljub tej oviri je bil že v preteklem letu dokončan izkop in zabetonirana podložna plošča. Z dna pod podložnim betonom in črpnimi jaskoma je bila odstranjena nevarnost prodiranja talne vode, uspelo je celo znižati nivo talne vode od – 3 na – 7 metrov. Že do konca preteklega leta je bilo v objekt vgrajeno okoli 1000 m³ podložnega in armiranega betona in okoli 100 ton armature. Po dolgem premoru zaradi mrzle in dolge zime je sedaj delo zopet steklo. Dela se v veliko bolj ugodnem okolju, saj ni več vode in blata, ki bi ovirala in zaustavljala delo. Vsa dela, ki imajo za to pogoje, so mehanizirana, saj sta na objektu dva žerjava.

Vgraditi bo treba še veliko betona in armature. Veliko skrb posvečajo kvaliteti materiala, ki ga vgrajujejo, posebno pa betonu. Rok za dokončanje gradbenih del na temeljih je dokaj kratek. Zato mora biti do 1. VIII. 1967 vgrajenih skupaj 4500 m³ betona in 500 ton armature. V velikih skripcih so bili zaradi pomanjkanja železokrivcev, saj je za krivljenje 500 ton betonskega železa treba dosti pridnih rok. Vodstvo poslovne enote je uspešno rešilo tudi ta problem. Od podjetja »RAD« iz Beograda nam je priskorila na pomoč skupina železokrivcev, ki bodo opravili velik del železokrivskih del na tem objektu.

Delo in vodstvo objekta je v dobrih rokah, zato pričakujemo, da bo delo kvalitetno in do roka opravljeno.

L. L.

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

IX. rednega zasedanja delavskega sveta podjetja, ki je bilo 21. marca 1967 v Ljubljani.

1. Sklepi prejšnje seje so bili izvišeni.
2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame na znanje.

3. Po določilih čl. 76 (tč. č) statuta podjetja »GRADIS« in na podlagi 16. člena temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah sprejme delavski svet podjetja naslednji sklep.

a) razpišejo se volitve članov delavskega sveta podjetja, delavskih svetov poslovnih enot in sveta samostojne obračunske enote (SPO).

b) volitve članov delavskega sveta podjetja, delavskih svetov poslovnih enot in sveta samostojne obračunske enote (SPO) bodo dne 20. aprila 1967.

c) v delavski svet podjetja se izvolijo po določilih 12. člena statuta člani delovne skupnosti »GRADISA« po volilnih enotah, ki so:

VOLILNA ENOTA	Število članov, ki se volijo za dobo dveh let
GV Ljubljana	2
GV Maribor	3
GV Ravne na Koroškem	1
GV Celje	2
GV Jesenice	2
GR Koper	1
GR Ljubljana-okolica	2
KO Ljubljana	1
KO Maribor	1
LJO Škofja Loka	1
OGP Ljubljana	1
SPO Ljubljana	1
Centrala, Biro za proj., uprava delavskih domov, uprava stan. hiš »GRADIS«	2

č) ve delavske svete enot oz. v svet samostojne obračunske enote izvolijo člani delov-

ne skupnosti enot naslednje število članov za dobo dveh let:

Volilna enota	Število članov DS, ki se volijo za dobo dveh let
GV Ljubljana DS enote	13
GV Maribor DS enote	15
GV Ravne DS enote	9
GV Celje DS enote	12
GV Jesenice DS enote	10
GR Koper DS enote	10
GR Ljubljana-okolica DS enote	8
KO Ljubljana DS enote	8
KO Maribor DS enote	8
LJO Škofja Loka DS enote	8
OGP Ljubljana DS enote	10
SPO Ljubljana svet sam. obr. enote	8

Biro za projektiranje — ne volijo delavskega sveta enote: vsi člani delovne skupnosti enote predstavljajo delavski svet enote

d) v komisijo za volilni imenik se imenujejo:

— Mila Capuder, predsednik, Ljuba Tome član, Bruno Wabra, član;

v posebne komisije za volilni imenik v enotah podjetja se imenujejo:

— za gradbeno vodstvo Ljubljana: Ivan Grlec, predsednik, Marija Lisjak, član, Minka Remec, član;

— za gradbeno vodstvo Maribor: Ivan Gajsi, predsednik, Jelica Osvaldič, član, Lojzki Lesjak, član;

— za gradbeno vodstvo Ravne na Koroškem: Ludvik Lihteneger, predsednik, Jože Bolte, član, Ivanka Plešnik, član;

— za gradbeno vodstvo Celje: Ivanka Pogacnik, predsednik, Vida Praprotnik, član, Mileš Pleteršek, član;

— za gradbeno vodstvo Jesenice: Ljubi Tarman, predsednik, Cilka Kucko, član, Dor Rogelj, član;

— za gradbišče Koper: Luka Kočič, predsednik, Marija Mrak, član, Šimon Hadžič, član;

— za gradbišče Ljubljana-okolica: Evger Trplan, predsednik, Janez Plemelj, član, Marija Perovšek, član;

— za kovinske obrate Ljubljana: Franc Kumer, predsednik, Marta Zevnik, član, Franc Zakrajšek, član;

— za kovinske obrate Maribor: Stanko Mlakar, predsednik, Anton Smid, član, Konrad Pohorič, član;

— za lesno-industrijski obrat, Skofja Loka: Stane Kalan, predsednik, Mojca Poljanec, član, Bogomil Malovrh, član;

— za obrat gradbenih polizdelkov: Martin Pižent, predsednik, Malči Praček, član, Stan Zver, član;

— za stojno-prometni obrat: Marina Završek, predsednik, Avgust Zontar, član, Svetka Nemanič, član.

Za Biro za projektiranje, upravo delavskih domov, upravo stanovanjskih hiš »GRADIS« n centralo so člani posebne volilne komisije isti kot za komisijo za volilni imenik.

Članj komisij za volilni imenik sestavljajo volilne imenike v dveh izvodih za vsako volišče najkasneje v treh dneh od dneva, ko je bila komisija imenovana.

e) v volilno komisijo se imenujejo: Peter Čunec, predsednik, Ivo Leben, član, Jernej Feršan, član.

V posebne volilne komisije po volilnih enotah se imenujejo:

— za gradbeno vodstvo Ljubljana: Jože Ing, Ločnikar, predsednik, Rudi Koršič, član, Hilda Podbregar, član;

— za gradbeno vodstvo Maribor: Jože Puklič, predsednik, Anton Gruden, član, Vida Kodrič, član;

— za gradbeno vodstvo Ravne na Koroškem: Reza Sever, predsednik, Peter Ing, Borjanc, član, Anton Sampl, član;

— za gradbeno vodstvo Celje: Cica Tajnik, predsednik, Ela Zdovc, član, Franc Skrabl, član;

— za gradbeno vodstvo Jesenice: Marica Ambrožič, predsednik, Ladislav Abruč, član, Mari Kramar, član;

— za gradbišče Koper: Ludvik Hajdinjak, predsednik, Gabrijel Poljak, član, Mila Jakominič, član;

— za gradbišče Ljubljana-okolica: Nada Gulič, predsednik, Jože Hul, član, Ljubo Kučet, član;

— za kovinske obrate, Ljubljana: Miro Kolar, predsednik, Tea Klima, član, Lado Povž, član;

— za kovinske obrate, Maribor: Franc Nilič, predsednik, Marija Stancer, član, Valter Mastšen, član;

— za lesni obrat Skofja Loka: Anton Demar, predsednik, Maks Bogataj, član, Tatjana Križnar, član;

— za obrat gradbenih polizdelkov: ing. Jurij Klobučar, predsednik, Božena Jarh, član, Avgust Prodnik, član;

— za strojno-prometni obrat, Ljubljana: Janez Martinčič, predsednik, Anton Stanovnik, član, Hilda Mlakar, član.

Za volilno enoto centrala, biro za projek-tiranje, uprava delavskih domov in uprava stanovanjskih hiš »GRADIS« se v posebno volilno komisijo imenujejo isti člani kot za volilno komisijo.

Volilna komisija in posebne volilne komisije skrbijo za zakonito izvedbo volitev, potrjujejo volilne imenike, imenujejo volilne odbore, sprejemajo kandidatne liste in jih potrjujejo, določajo volišča, skrbijo za volilni material in opravljajo druge z zakonom določene posle. Komisija dela samo v polni sestavi in odloča z večino glasov.

f) Za predalagnje in določanje kandidatov na zbore delovnih ljudi bodo sklicani zbori po volilnih enotah najkasneje do 8. aprila 1967. Zbore po volilnih enotah vodijo do izvolitve predsedstva zbora člani delavskega sveta podjetja iz enote, ki predstavlja volilno enoto. Zbori se morajo sklicati najmanj 3 dni pred dnevom zbora.

Za volilno enoto centrala, biro za projek-tiranje, uprava delavskih domov in uprava stanovanjskih hiš »GRADIS« bo vodil zbor do izvolitve predsedstva zbora tov. ing. Ignac Brenčič.

Vsi zbori delovnih ljudi, ki bodo sklicani za volilno enoto za predlaganje kandidatov za člane delavskega sveta podjetja, predlagajo eno samo kandidatno listo, ki jo sestavljajo kandidati, predlagani na vsakem posameznem zboru.

Za predlaganje in določitev kandidatov za člane delavskega sveta enote oz. sveta samostojne obračunske enote se skličejo zbori delovnih ljudi do istega roka, kot za predlaganje kandidatov za člane delavskega sveta podjetja.

4. Potrdijo se predlogi organov upravljanja v enotah o razdelitvi doseženega ostanka dohodka, istočasno pa odobri tistim enotam, ki ostanka dohodka niso dosegle, posojilo iz skupnih skladov podjetja. Posojilo naj bi te enote vrnilo v letu 1967. Delavski svet bo za te enote ugotovil v letošnjem letu njihove finančne rezultate.

5. Sprejme se spremenjeni pravilnik o varstvu pri delu. Rok za prilagoditev organizacije varstva pri delu zahtevam tega pravilnika (126. člen) naj se postavi različno po vprašanih zagotovitve osebnih zaščitnih sredstev, ureditve naselij ter tehničnih ureditev naprav v zvezi z organizacijo, predpisano v pravilniku o varstvu pri delu. Roke predloži

tehnična služba po predhodnem konsultiranju z inšpekcijskimi organi, do naslednjega zasedanja.

6. Plan zaščitnih sredstev za leto 1967, ki je bil predložen v skupnem znesku 722.808,87 N din, se zniža za 102.050 N din, in sicer pri postavki VII. delovni čevlji za 30.000 N din, pri postavki XII. ostala sredstva za tehnično zaščito za 24.650 N din in pri postavki XVI. oprema naselij za 47.400 N din.

Za zaščito rok naj se uporablja usnje, ki je cenejše, pri delovnih oblekah pa naj se vodi računa o tem, da jih bodo delavci dejansko tudi vsak dan nosili.

7. Sprejme se pravilnik o nagajevanju strokovnega kadra in organizatorjev proizvodnje po delu, kakor je bil v osnutku predložen z rokom veljavnosti od 1. 1. 1967 dalje.

V smislu 13. člena prej omenjenega pravilnika morajo enote in centrala sestaviti svoje interne pravilnike za ocenjevanje organizatorjev proizvodnje najkasneje do 1. maja 1967 ter jih predložiti v soglasje komisiji za notranjo delitev.

8. Analiza režije v podjetju za leto 1966 se po obravnavi vzame na znanje.

9. Sprejme se pogodba o ustanovitvi poslovnega združenja »INGRE« v prečiščenem tekstu, kakor je bil predložen.

10. Za stalnega člana upravnega odbora »INGRE« se imenuje tov. glavni direktor ing. Hugo Keržan, za njegovega namestnika pa tov. ing. Marko Bleiweis.

11. Za člana komisije za notranjo delitev delavskega sveta podjetja se imenuje tov. Rizmaj Ludvik.

PO KRITERIJU IZPLAČANIH OSEBNIH DOHODKOV IN PO SKLEPIH ORGANOV PREGLED DELITVE DOHODKA ZA LETO 1966, KI PRIPADA ENOTAM V PODJETJU UPRAVLJANJA V ENOTAH

Enota	Izplačani OD za leto 1966	Del OD po zaklj. rač. za leto 1966	Za rezerv Za re- zervo OD in za obratna sredstva	Za sklade skupne porabe	Za pos- lovni sklad
1	2	3	4	5	6
Proj. biro	76,9	0,8	—	10,0	1,9
Celje	302,4	—	—	—	—
Jesenice	473,1	20,0	—	24,4	—
Koper	221,4	7,2	—	9,6	—
Ljubljana	510,9	—	10,0	2,1	—
Zalog	280,0	22,0	15,0	18,9	—
Maribor	760,6	32,0	46,2	—	14,8
Ravne	390,7	16,6	4,3	6,9	—
KO Ljubljana	282,5	11,7	—	17,0	2,5
KO Maribor	202,6	12,5	—	20,8	21,0
LIO Šk. Loka	252,1	6,0	—	—	—
OGP Ljubljana	280,0	12,0	7,0	36,7	—
SFO Ljubljana	311,5	6,0	—	—	—
Skupaj	4.344,7	146,9	82,5	146,4	40,2

Skupni znesek dela OD po zaklj. računu predstavlja v povprečju 3,4 % od izplačanih osebnih dohodkov delavcev enot. Ta odstotek se uporabi za izplačilo OD po zaključ. računu za leto 1966 delavcem centrale na osnovi, ki predstavlja skupno izplačilo OD tem delavcem za leto 1966. Vsi zneski v pregledu so bruto zneski oz. pri osebnih dohodkih bruto in je treba od njih odvesti predpisane davkatve. Rezerva v koloni 4 se sme koristiti samo za osebne dohodke in obratna sredstva (sklep DSP od 26. 2. 1965). Pri razporeditvi sredstev sklada skup. porabe je treba upoštevati obveznosti

za plačilo prispevka delavcev za vožnjo ob priliki rednega letnega dopusta (K-15).

Predsednik DS podjetja: Overovatelj:
Franc Vovk Saša ing. Skulj
Mitja Smole

UO podjetja

SKLEPI

IX. rednega zasedanja upravnega odbora podjetja, ki je bilo 15. aprila 1967 v Ljubljani

1. Sklepi prejšnjega zasedanja upravnega odbora podjetja so bili izvršeni.

2. Odobri se naslednje povišanje cen storitev strojno-prometnega obrata, ki velja od 1. 1. 1967 dalje, in sicer:

a) cene za težko mehanizacijo se povišajo za 18 %; stroški stoječe mehanizacije ostanejo med skupnimi režijskimi stroški podjetja;

b) določijo se cene za najemnino žerjavov, ki delajo v dveh izmenah v višini iz predloga. Te cene veljajo, kadar dela žerjav v dveh izmenah, tj. več kot 12 ur povprečno na dan vsaj 1 mesec. Pri tem se upoštevajo samo delovni dnevi, ko je žerjav v intaktnem stanju;

c) cena za režijska dela montažne skupine izven že odobrenega cenika se določi na 20 N din/uro. Te cene veljajo samo za dodatna dela pri postavitvi žerjava. Vsaka ponoč pri montaži, ki jo nudi naročnik (gradbena enota) se zaračuna strojno-prometnemu obratu. Stroški za osnovno postavitve žerjava ostanejo po sedanjem ceniku;

č) za avtopark ostanejo cene nespremenjene, tj. po predlogu v stolpcu II. in III.

Analitska služba naj pripravi predlog urnih cen za prevoz do 1 km razdalje;

d) strojno-prometni obrat naj izpopolni organizacijo poslovanja in jo izboljša.

3. Analitska služba naj pripravi predlog cen drugih uslug za medsebojni obračun med enotami podjetja.

4. Določijo se z veljavnostjo od 1. maja 1967 dalje cene za uporabo prostora v delavskih domovih in naseljih:

	Mesečno N din
dom v Bavdkovi in Misljevi ulici . . .	60
dom v Bavdkovi in Misljevi ulici . . .	60
naselja Tomačevo in Jarše	35

Dnevna najemnina se izračuna tako, da se gornje cene, določene za mesec, delijo s 30.

5. Odobrijo se cene penzijskih uslug za počitniške domove »Gradisa« v N dinarjih:

	Odrasli za eno osebo za bivanje nad 3 dni do 3 dni	Otroci do 7 let za eno osebo za bivanje nad 3 dni do 3 dni
celodnevna oskrba	28 33	14 16
Posamezni obroki:		
— zajtrk	3,50 3,50	1,75 1,75
— kosilo	10 10	5 5
— večerja	7,50 7,50	3,75 3,75
— prenočišče	7 12	3,50 5,50
Za inozemske goste:		
Celotna oskrba	40 44	20 22
Posamezni obroki:		
— zajtrk	6 6	3 3
— kosilo	16 16	8 8
— večerja	10 10	5 5
— prenočišče	8 12	4 6

Dodatne uslugе se računajo po tržnih cenah. V ceni za penzijske uslugе ni vračunana turistična taksa.

Recepcijska služba (v sklopu KSS pri centrali) se pooblašča, da razporedi prijavitelne članke kolektiva, ki niso poročeni ali nimajo šoloobveznih otrok, v čas sezone junij in september, kolikor bi zaradi večjega števila prijav za julij in avgust ne bilo mogoče ustreči vsem željam članov našega kolektiva za bivanje v počitniških domovih ob morju.

Skrajni rok za sprejemanje rezervacij članov kolektiva »Gradisa« je 10. maj 1967. Po tem roku odda recepcijska služba proste kapacitete drugim zunaj Gradisa.

Začetek sezone za domove ob morju se določi 10. junij in traja predvidoma do 28. septembra. V domu na Pohorju traja sezona vse leto.

Redne izmene gostov so vsakih 10 dni.

6. Upravni odbor predlaga delavskemu svetu podjetja, da sprejme naslednji sklep:

Za prispevek k stroškom ob koriščenju rednega letnega dopusta se priznava članom delovnega kolektiva »Gradisa« in njihovim ožjim družinskim članom:

a) za stroške prevoza se izplača vsakemu članu kolektiva, ki koristi svoj redni letni dopust, enkratni znesek za koledarsko leto 120,00 N din in po 20,00 N din za vsakega ožjega družinskega člana (žena, mož in otrok),

ki ni zaposlen in ga član kolektiva Gradisa vzdržuje;

b) k stroškom za letovanje v počitniškem domu Gradisa ali v drugem objektu, kjer je omogočena celodnevna oskrba, pripada članom delovnega kolektiva Gradisa za vsak dan letovanja, vendar največ za 10 dni, po 15,00, za ožjega družinskega člana (žena, mož in otrok nad 7 let), ki ni zaposlen oz. nima drugih davkom podvrženih dohodkov, po 12,00 N din, za otroke do 7 let starosti pa po 8,00 N din na dan.

Pogoj za priznavanje prispevka je najmanj 3-dnevno nepretrgano letovanje s kompletno celodnevno oskrbo;

c) upokojemcem, ki so bili neposredno pred upokojitvijo člani delovne skupnosti Gradisa vsaj 10 let in invalidsko upokojenim, pripada prispevek k stroškom letovanja, če bivajo v počitniškem domu Gradisa po 15,00 N din na dan, vendar največ 10 dni pod pogojem, da bivajo v domu najmanj 3 dni nepretrgoma. Družinskim članom upokojemcev prispevek ne pripada.

7. Sprejme se planska cena za betonsko železo v internem obračunavanju poslovnih enot Gradisa z veljavnostjo od 1. 1. 1967 po podrobnem predlogu komercialne službe št. 33-3/67-104 z dne 17. 3. 1967.

8. Pozitivna ali negativna razlika za celotno poslovanje v centralnem skladišču se ob koncu leta poračuna v breme ali korist centralnih režijskih stroškov.

9. Določijo se najemnine cevnih odrov in težkih podpornih stolk:

a) mesečna najemнина za cevni material se poveča od sedanjih 3,80 na 6 S din po kg na mesec;

b) najemнина za VEZES stojke se poveča od 3,5 na 5 S din za kom na dan;

c) najemнина za stojke sistem Ravne se zniža od 3,50 na 2 S din za kos na dan.

Gornje cene veljajo od 1. maja 1967 dalje.

10. Analiza o rezultatih poslovanja pri skrajšanem delovnem tednu se vzame na znanje.

11. Odobri se uporaba privatnega osebnega vozila v službeno namene do 500 km mesečno tov. Tonetu Zaletlju.

12. Odobri se uporaba privatnega osebnega vozila v službene namene do 500 km mesečno tov. Jožetu Zajcu.

13. V smislu temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov se uvedejo pri podjetju strokovni izpiti za tehnični kader.

Program strokovnega izpita je naslednji:
— pismena naloga iz področja, kjer kandida pretežno dela,

— PTP predpisi in standardi,

— kalkulacije in gradbeno poslovanje,
— temeljni zakon o graditvi objektov in pravilniki;

— tehnična varnost in predpisi (zakon in interni pravilniki),

— zakon o delovnih razmerjih in pravilnik,

— statut podjetja in temeljni zakon o podjetjih.

Izpitno komisijo imenuje glavni direktor podjetja.

14. Na podlagi 60. člena temeljnega zakona o varstvu pri delu in 4., 7., 8. in 9. člena republiškega zakona o varstvu pri delu ter skladno s 27. in 28. členom temeljnega zakona o delovnih razmerjih se uvede preizkušanje znanja o varstvu pri delu za vse delavce podjetja. Program izpitne snovi je tale:

— osnovna poznavanje pravilnika o varstvu pri delu;

— uporaba zaščitnih sredstev pri delu;

— poznavanje varnostnih predpisov in varnostnih ukrepov na konkretnem delovnem mestu.

Izpitno komisijo imenuje glavni direktor podjetja.

15. Izda se pojasnilo v zvezi s pravico do dodatka za ločeno življenje na vlogu tov. Otona Trobentarja in Marčeta Grgoleta, oba iz SPO.

Predsednik UO podjetja:

Lado Janžekovič

DS Koper

SKLEPI

VIII. redne seje delavskega sveta »Gradisa«
PE Koper, dne 15. III. 1967

1. Višek enote znaša 17 milijonov starih dinarjev.

Sredstva za fonde znašajo 25,5 milijona starih dinarjev in se razdele takole:

a) za skupne potrebe podjetja »Gradisa« 15,9 milijona starih din,

b) za fond enote 9,6 milijona starih din.

Fond enote 9,6 milijona starih dinarjev se razdeli takole:

a) za izgradnjo samskega doma 3 milijonov starih din,

b) za individualno izgradnjo 1,6 milijona starih din.

Iz leta 1965 je ostalo enoti 500 000 starih dinarjev iz sredstev za individualno izgradnjo.

Ostanek osebnega dohodka za izplačilo znaša 7.447.332 starih din, kar znaša ca. 1/2 plače.

Osnova za izračun 1/2 plače je: izplačani osebni dohodek za izvršene učinkovite ure,

upoštevajoč akordni presežek, intenziteto in izplačilo organizatorjem proizvodnje.

Sklep je čimprej poslati centralnemu DS podjetja.

2. Slabetu Humbertu, električarju gradbišča, ki mu je bilo že ob začetku odobreno povračilo stroškov za šolanje na srednji elektrotehnični dopisni šoli, se povrnejo tudi stroški za zadnji letnik šolanja.

3. Zbor volivcev za sindikalne volitve, predlaganje kandidatov v DS enote in podjetja ter predlaganje kandidata za gospodarski zbor SO Koper bo dne 21. III. 1967 ob 13. uri in naj bodo vsi sektorji o tem pravočasno obveščeni.

4. DS potrdi prečiščeno besedilo pravilnika HTV in pravilnika organizatorjev proizvodnje podjetja.

Koper, 15. III. 1967.

Predsednik DS:
Ivan Zore

DS GV Ljubljana

SKLEPI

V. redne seje delavskega sveta gradbenega vodstva Ljubljana, z dne 20. III. 1967

1. Izvršitev sklepov zadnje seje je v postopku.

2. Sprejme se na znanje poročilo o zaključnem računu podjetja.

3. Na osnovi izračuna centrale podjetja, koliko mora posamezna poslovna enota od ostanka dohodka iz leta 1966 prispevati za skupne potrebe podjetja in koliko ji ostane za os. dohodke, se sklone, da se iz ostanka dohodka gradbenega vodstva, ki odpade na os. dohodke v višini 121.000 N din nameni za sklad skupne porabe gr. vodstva 21.000 N din, preostalih 100.000 N din pa prenese v skupni rezervni sklad poslovnih enot.

4. Imenuje se komisija za sestavo volilnega imenika v naslednjem sestavu: Ivan Grilj, Marija Lisjak, Minka Remec.

5. Za volilno komisijo gradb. vodstva za volitve v del. svet se imenujejo: Jože ing. Ločnikar, Rudi Koršič, Hilda Podbregar.

6. Za članico upravnega odbora el. vskih naselji se imenuje poročno Ivana Grilje.

7. Prošnja Močnikar Janeza za odobritev posojila za adaptacijo stanov hiše se zavrne, ker adaptacija stanovanja ni v skladu s ustreznim pravilnikom podjetja.

8. Prošnja Brankoviča Sava za odobritev posojila za dograditev stanov hiše bo ob-

ravnavana na naslednji seji po predhodni ugotovitvi dejanskega stanja.

9. Sprejme se na znanje poročilo o napredovanju del in o prevzemanju novih del.

Ljubljana, dne 20. III. 1967.

Predsednik del. sveta
gradb. vod. Ljubljana

Maks Urbanija

UO GV Ljubljana

SKLEPI

VI. redne seje upravnega odbora gradbenega vodstva Ljubljana z dne 27. 3. 1967

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.

2. Odobri se sprememba sklepa zadnje seje, ki se nanaša na izplačevanje terenskih dodatkov na gradbiščih v Kopru in Opatiji.

— delovodjem (razen pomožnim delovodjem), pomočniku sektorskega vodje in sektorskemu vodji na gradbišču v Kopru pripada terenski dodatek v višini 164 S din/uro, na gradbišču v Opatiji pa 190 S din/uro

3. Sprejme se ocenitev organizatorjev proizvodnje in ostalih uslužbencev za IV. tromesečje preteklega leta upoštevajoč korekture, ki jih je določil upravni odbor.

4. Sprejme se poročilo o gibanju izostankov na gr. vodstvu. V zvezi z evidentiranjem in obravnavanjem izostankov je treba dostaviti pismeno navodilo vsem gradbiščem in obratom.

5. Prošnja Slivšeka Alojza KV mizarja je odstopiti v rešitev strokovnemu svetu gradbišča.

6. Prošnja Podbregar Hilde za odobritev posojila za nakup stanovanja je odstopiti v obravnavo del. sveta gradbenega vodstva.

7. S 3. 4. 1967 se uvede na vseh gradbiščih, obratih ter na upravi gradb. vodstva letni delovni čas od 6,00 do 14,00 ure.

8. Sprejme se poročilo o izvedbi volitev v del. svete in poročilo o prevzemanju novih del.

9. Sprejme se informacija o uveljavitvi novega pravilnika o higiensko-tehničnem varstvu in pravilnika o nagrajevanju organizatorjev proizvodnje ter informacija o preselitvi železokrivnice iz žage v Siski v ob- rat gradbenih polizdelkov.

Ljubljana, dne 28. III. 1967.

Predsednik UO gradb.
vodstva Ljubljana
Zorko Franc

DS Ravne

SKLEPI

8. redne seje DS-PE z dne 20/3-1967.

1. Sklepi seje DS-PE z dne 25/1-1967 so v celoti izvršeni.
2. DS-PE vzame na znanje obračun proizvodnje za jan. — feb. 1967.
3. DS-PE potrdi naslednjo razdelitev ostanka čistega dohodka za leto 1966:

	N din
— OD po zaključnem računu za leto 1966	165.525,92
— Dotacija sind. podružnici	3.000,00
— Prošilci za indiv. gradnjo	56.000,00
— Rezerve za osebne dohodke PE	45.474,08
— Sklad skupne porabe (obnova invent. v samskih domovih)	5.000,00
	278.000,00

4. DS-PE potrdi dolgoročno posojilo za indiv. gradnjo naslednjim:

N din	Zaprošeno	Odobreno
1. Marija Kranjc	10.000,00	8.000,00
2. Ivan Kuserbanj	10.000,00	8.000,00
3. Mirko Perjet	6.000,00	4.000,00
4. Mirko Sekavčnik	10.000,00	8.000,00
5. Pavel Vecej	20.000,00	18.000,00
6. Berta Prosenjak	25.000,00	10.000,00
	81.000,00	56.000,00

5. DS-PE določi komisijo za sestavo volilnega imenika za volitve v DS-P in DS-PE v naslednji sestavi: Ludvik Lihteneger — predsednik, Jože Bolte — član, Ivanka Plešnik — član.

6. DS-PE določi volilno komisijo za volitve v DS-PE v naslednji sestavi: Rezka Sever — predsednik, ing. P. Gorjanc — član, Anton Sampl — član.

7. Volitve v DS-P in DS-PE po razpisu DS-P.

8. Kandidacijski zbor delovnih ljudi za predlaganje in potrditev kandidatov za volitve v zbor delovnih skupnosti Obč. skupščine Ravne na Koroškem in predlaganje ter potrditev kandidatov za volitve poslancev SRS in ZS skliče predsednik DS-PE za četrtek dne 23/3-1967 ob 16. uri v bivši menzi poslovne enote.

Tozadevno obvestilo se pošlje GP »STAVBENIK« Prevalje, Urbanističnemu biroju in Stanovanjskemu podjetju Ravne na Koroškem. Člane kolektiva so obvestili pri preizvju.

9. DS-PE potrdi nove stanarine za tuje kornistnike in to od 1/4-1967 dalje po ceniku:

Za samski dom III nova cena 105,00 N din
stara cena 80,00 N din

Za samski dom I, II nova cena 85,00 N din
stara cena 60,00 N din

10. DS-PE izda nalog, da se družine, ki se niso odzvale pozivu (glasom odločbe) za preselitev — predajo višjim forumom.

11. DS-PE odobri rušenje vseh lesenih garaž in ograj v starem delavskem naselju. Les prevzame sektor — Gramoznica, Zemljišča, ki so do sedaj služila GRADISU za vrtove, se odstopi KRAJEVNI SKUPNOSTI RAVNE — le-ta naj določi namensko koriščenje.

12. Prošnji tov. Voda Rozalji se ugoti. Drvarnica se proda za 800,00 N din s tem, da prevzame rušenje in počiščenje terena proslila sama.

13. Obstoječa kurjava — premog, drva se odproda KOMUNALNEMU PODJETJU Ravne na Koroškem.

14. Prošnji tov. Steharnik Ivana se ne ugoti, ker je kovačnica že prodana.

15. Prošnji vajenca Hrastič Stjepana za ponovni sprejem se ne ugoti.

16. DS-PE sklene, da do nadaljnjega ne rešuje nobenih vlog za finančno pomoč, eventualnih oglasov in podobno; (Delavska enotnost Ljubljana, Borec Ljubljana, Maturanti gimnazije Ravne).

Predsednik DS-PE
Majžir Milan I. r.

DS Škofja Loka

SKLEPI

V. redne seje delavskega sveta obrata, ki se je vršila 6. in 7. 4. 1967.

1. Vse zaposlene v LIO Škofja Loka se seznani, da se bo pri naslednjem izplačilu OD obračunalo od 1. 1. 1967 dalje za vse neopravičene ure predpisan prispevek za socialno zavarovanje v breme posameznikov. Stopnja prispevka znaša 19,20 % od bruto OD z osnovo iz preteklega meseca.

2. S tajnim glasovanjem je bil sprejet sklep da se izključita iz delovne skupnosti Gradis LIO Škofja Loka, tov. Noblaj Valent in Kukec Ivan s 7. 4. 1967.

3. Odpravi se doprinasanje ur za izostanke, ki so jih zaposleni že storili.

4. Urediti je vprašanje s stanovanjem Vekiča Borka in Skoplaka Mihe. Stanovanje Vekiča Borka se poprej primerno uredi, da bo enakovredno sedanjemu stanovanju Skoplaka Mihe.

Predsednik DSO: Overovatelj:
Tavčar Jože Potočnik Milka
Cegnar ing. Franc

UO Škofja Loka

SKLEPI

IX. redne seje upravnega odbora z dne
29. III. 1967

1. Potrdi se plan rednih letnih dopustov za leto 1967 s tem, da se dopusti koristijo proporcionalno.

2. V komisijo za sestavo osnutka internega pravilnika o nagrajevanju organizatorjev proizvodnje so določeni: Hovar Leopold, Demšar Anton, Cegnar Franc.

3. Na seminar REFA v Kranj se pošlje en član kolektiva, ki bi bil glede na svoje delovno mesto najbolj primeren in ga določi šef obrata.

4. Krajevni organizaciji ZB Sv. duh — Virmaše se da za postavitev spomenika denarna pomoč v znesku 60.000 S din. Znesek naj se nakaže na tek. rač. 5151-9-1413 SDK Šk. Loka.

5. Glede zaposlitve tov. Frasa in razpisa 2 prostih delovnih mest naj se tov. šef pomeni s centralo podjetja.

6. Glede PK mizarja Mišov Dragana se sprejme sklep, da se mu prizna za čas šolanja, to je od 15. 3.—15. 6. 1967 OD, ki ga je sprejemal v času do šolanja.

7. Anketa, ki je bila namenjena za člane vsčga obrata se opusti in prilagodi za člane DSO, kar naj pripravi tov. Kalan.

8. Tov. Demšar naj do prihodnjega tehn. sestanka pripravi predlog sheme delovnih mest in organizacije tesarske delavnice.

Predsednik UO obrata:
Ing. Franc Cegnar

DS KO Ljubljana

SKLEPI

XVI. zasedanja delavskega sveta Kovinskih obratov Ljubljana od 20. 3. 1967.

1. Delavskemu svetu podjetja se ponovno dostavi predlog za povečanje terenskega dodatka.

2. Komisija za varnost pri delu naj pregleda potrebo po nabavi 2 variiranih transformatorjev in o tem poroča na naslednjem zasedanju DS.

3. Osvoji se predlog stanovanjske komisije, da se iz sredstev skupnih potreb enote odkupi od podjetja »Standard« Ljubljana 12 parcel za gradnjo stanevanjskih vrstnih hiš.

4. DS potrdi zaključni račun za leto 1966.

5. Ostanek dohodka v višini 560.779,00 N din, se razdeli:

	N din
za izplačilo OD	117.000,00
fond skupnih potreb enote	226.779,00
poslovni sklad enote	25.000,00
fond podjetja	132.000,00

6. Znesek 117.000,00 N din se razdeli po obrač. enotah, glede na njihov poslovni uspeh po naslednjem ključu:

Novogradnja	113,6
Strojna	107,4
Remont	100
Kleparska	73,8
Uprava in režija	100

Delitev na delavce po OE se vrši na efektivne ure prebite na delu v letu 1966 s upoštevanjem startnih osnov za izplačilo OD.

7. Zavrne se prošnja za pomoč oz. plačilo reklame IV. a razredu VI. gimnazije Moste.

8. Iz sredstev skupne porabe enote se plača kazen sodniku za prekrške v višini 70,00 N din.

9. V upravni odbor delavskih domov in naselij Ljubljana se imenuje Franc Kumer.

10. V volilno komisijo za izvedbo volitev v delavski svet podjetja in obratov se imenujejo: Miro Košir — predsednik, Tea Klimenta — član, Lado Povž — član.

V komisijo za sestavo volilnega imenika pa se imenujejo: Franc Kumer — predsednik, Marta Zevnik — član, Franc Zakrajšek — član.

Predsednik DS:
Alfred Brank

DS KO Maribor

SKLEPI

II. izredne seje DS poslovne enote »Gradša KO Maribor, dne 26. 3. 1967.

1. 2. sklep 8. redne seje DS PE se razveljavi.

2. Sprejme in potrdi se razdelitev skladov.

3. Plača se stanovanje ob Gosposvetski 37, v znesku din 33.352,00 iz sklada za prebno razpolaganje.

Zapisnikar: Walter Štopnik l. r. Predsednik DS PE: Zdenko Reš l. r.